

ДЕНЕ ШЫНЫҚТЫРУ ЖӘНЕ БҰҚАРАЛЫҚ СПОРТ АКАДЕМИЯСЫ

«БЕКІТЕМІН»

Қабылдау комиссиясының
төрағасы

Дукетаев Б.А.

«20» _____ 2024 ж.

Жалпы білім беру және ТЖКББ базасы негізінде
В005 - «Дене шынықтыру мұғалімдерін даярлау»
білім беру бағдарламалары тобы бойынша шығармашылық емтихан
БАҒДАРЛАМАСЫ

Астана 2024

МАЗМҰНЫ

1. Нормативтік база.....	3
2. Жалпы ережелер.....	4
3. Қабылдау шығармашылық емтиханының мақсаты мен негізгі міндеттері	5
4. Күндізгі және қысқа мерзімді курстарда оқитын талапкерлерге арналған шығармашылық емтихан тапсырмалары мен бағалау критерийлері	6
5. Ерекше білім беру қажеттілігі бар тұлғаларға қабылдау шығармашылық емтихандарын өткізу ерекшеліктері	67
6. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар талапкерлерге қабылдау шығармашылық емтихандарына дайындалу сұрақтарының тақырыптары	68
7. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар талапкерлер үшін дене шынықтыру пәнінен шығармашылық емтихандарды бағалау критерийлері	70
8. Шығармашылық емтихандарды өткізу тәртібі.....	71
9. Пайдаланылған әдебиеттер тізімі.....	72

1. Нормативтік база

1. Қазақстан Республикасының Конституциясы Конституция 1995 жылы 30 тамызда республикалық референдумда қабылданды. Қазақстан Республикасының Конституциясы – «Әділет» АҚЖ (zan.kz)
2. «Қазақстан Республикасында мүгедектерді әлеуметтік қорғау туралы» Қазақстан Республикасының 2005 жылғы 13 сәуірдегі N 39 Заңы. Қазақстан Республикасындағы мүгедектерді әлеуметтік қорғау туралы - «Әділет» АҚЖ (zan.kz)
3. «Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319-III Заңы. Білім туралы – «Әділет» АҚЖ
4. «Дене шынықтыру және спорт туралы» Қазақстан Республикасының 2014 жылғы 3 шілдедегі № 228-V ҚРЗ Заңы. Дене шынықтыру және спорт туралы - «Әділет» АҚЖ (zan.kz)
5. «Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасының тестілеуін өткізу қағидалары» Қазақстан Республикасы мәдениет және спорт министрінің м.а 2014 жылғы 21 қарашадағы N 103 бұйрығы. Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті – Елбасының тестілеуін өткізу қағидаларын бекіту туралы – «Әділет» АҚЖ (zan.kz)
6. «Жоғары білім берудің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидалары» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы No 600 бұйрығы. Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларын бекіту туралы. – «Әділет» АҚЖ (zan.kz)
7. «Мүгедектердің құқықтары туралы конвенцияны ратификациялау туралы» Қазақстан Республикасының 2015 жылғы 20 ақпандағы № 288-V ҚРЗ Заңы. Мүгедектердің құқықтары туралы конвенцияны ратификациялау туралы – «Әділет» АҚЖ (zan.kz)
8. «Қазақстан Республикасының дене шынықтыру мен спортты дамытудың 2025 жылға дейінгі тұжырымдамасы» Қазақстан Республикасы Президентінің 2016 жылғы 11 қаңтардағы № 168 Жарлығын. Қазақстан Республикасының дене шынықтыру мен спортты дамытудың 2025 жылға дейінгі тұжырымдамасын бекіту туралы – «Әділет» АҚЖ (zan.kz)
9. «Қазақстан Республикасының дене шынықтыру мен спортты дамытудың 2023 – 2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы № 251 қаулысы. Қазақстан Республикасының дене шынықтыру мен спортты дамытудың 2023 – 2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы - «Әділет» АҚЖ(zan.kz)
10. Жаңартылған мазмұндағы жалпы орта білім беру деңгейіндегі 10-11 сыныптарға арналған «Дене шынықтыру» оқу пәнінің үлгілік оқу бағдарламасы (қоғамдық-гуманитарлық бағыт, жаратылыстану-математикалық бағыт) Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 27 шілдедегі № 352 бұйрығына 206-қосымша.

2. Жалпы ережелер

1. Бірыңғай шығармашылық емтихандарды өткізудің осы қағидалары (бұдан әрі – БШЕ) жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларына сәйкес әзірленген.
2. БШЕ жоғары оқу орындарына білім беру бағдарламасы бойынша пәндік мамандық – дене шынықтыру мұғалімі мамандануы бойынша мұғалімдерді даярлау бағыты бойынша түсетін тұлғалар үшін жүргізіледі.
3. Өтініш берушілердің БШЕ өтініштерін қабылдау олардың таңдаған жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымының (бұдан әрі - ЖЖОКБҰ) орналасқан жері бойынша жүзеге асырылады.
4. БШЕ өткізу және нәтижелерін бағалау нысаны осы Қағидаларға сәйкес айқындалады.
5. Шығармашылық емтихандарды ұйымдастыру және өткізу үшін құрамы Төраға ректордың бұйрығымен бекітілетін емтихан комиссиялары құрылады.
6. Шығармашылық емтихандарды өткізу кестесін (емтиханның нысаны, күні, уақыты мен орны, кеңес беру) қабылдау комиссиясының төрағасы бекітеді және құжаттарды қабылдау басталғаннан кешіктірмей талапкерлердің назарына жеткізіледі.
7. Жалпы орта білім беру базасында оқуға түсетін талапкерлер үшін БШЕ 50 ұпайлық жүйе бойынша бағаланады.
8. Бірінші шығармашылық емтиханда белгіленген ұпай санынан аз жинаған талапкерлер келесі емтиханға жіберілмейді.
9. Талаптардың сақталуын қамтамасыз ету және даулы мәселелерді шешу, шығармашылық емтихан тапсыратын адамдардың құқықтарын қорғау мақсатында емтихандарды өткізу кезеңіне апелляциялық комиссия құрылады.
10. Шығармашылық емтихан нәтижелерімен келіспеген тұлғалардың өтініштерін қарау үшін апелляциялық комиссиялар құрылады. Апелляциялық комиссияның төрағасы мен құрамын Төраға ректор бекітеді.
11. Апелляцияға өтінішті апелляциялық комиссия төрағасының атына шығармашылық емтихан тапсырған тұлға жеке өзі береді. Өтініштер шығармашылық емтиханның нәтижелері жарияланғаннан кейін келесі күні сағат 13:00-ге дейін қабылданады және апелляциялық комиссия бір күн ішінде қарайды.
12. Апелляциялық комиссия әр адаммен жеке жұмыс жасайды. Егер адам апелляциялық комиссияның отырысына келмесе, оның апелляциялық арызы қаралмайды.
13. Апелляциялық комиссияның жұмысы төраға мен комиссияның барлық мүшелері қол қоятын хаттамамен ресімделеді.
14. Шектеу шаралары жүргізілген жағдайда БШЕ қабылдау санитарлық-эпидемиологиялық талаптарды сақтай отырып жүзеге асырылады.

Қабылдау емтиханының мақсаты мен негізгі міндеттері (шығармашылық емтихандар мен әңгімелесу)

Мақсаты – талапкерлердің физикалық және техникалық дайындығының деңгейін және оның биологиялық және рухани әлеуетін іске асыруға көмектесетін адамның дене мәдениетін қалыптастыру бойынша білім деңгейін анықтау.

Міндеттері – қоғамды дербес қозғалыс әрекетінің негіздеріне үйретудің практикалық дағдыларын анықтау:

1. Денсаулықты нығайту, күйзеліске қарсы тұру, релаксация және бос уақытты өткізу үшін дене тәрбиесі құралдарын пайдалана білу, денсаулықтың жоғары деңгейінің беделі туралы түсініктердің деңгейі.

2. Жаңа қимыл-қозғалыс әрекеттерін меңгерудегі және оларды әртүрлі жағдайларда қолдану қабілетін дамытудағы қозғалыс тәжірибесі мен дене дайындығының көрсеткіштері.

3. Тұрақты дене шынықтыру жаттығулары мен таңдалған спорт түріне қажеттілік деңгейі, адекватты өзін-өзі бағалауды қалыптастыру, жеке тұлғаның өзін-өзі тану, дүниетанымдық, ұжымшылдық, алға ұмтылушылық, төзімділік, өзін-өзі бақылау сияқты адамгершілік және ерікті қасиеттерін тәрбиелеу, психикалық процестерді дамыту және өзін-өзі реттеу негіздеріне үйрету.

4. Дене шынықтыру бойынша оқу бағдарламаларының спорт түрлеріндегі физикалық және техникалық дайындық деңгейі.

Қабылдау емтиханының формасы

Қысқартылған оқу мерзімін көздейтін жоғары оқу орнының кадрлар даярлаудың сабақтас бағыттары бойынша шығармашылық дайындықты талап ететін жоғары білім берудің білім беру бағдарламалары тобына түсетін тұлғалар бір шығармашылық емтихан тапсырады.

Арнайы және (немесе) шығармашылық емтихандар нысаны осы Үлгілік қағидалардың 2-қосымшасына сәйкес белгіленеді.

Жоғары білім берудің білім беру
бағдарламаларын іске асыратын
білім беру ұйымдарына оқуға
қабылдаудың үлгілік қағидаларына
2-қосымша

Арнайы және (немесе) шығармашылық емтихандар өткізу формасы

Білім беру бағдарламасының топ нөмірі	Білім беру бағдарламалары топтарының атауы	Арнайы және (немесе) шығармашылық емтихандар өткізу формасы	
1	2	3	
Шығармашылық дайындықты қажет ететін білім беру бағдарламаларының тобы			
1	2	3	4
B005	Дене шынықтыру мұғалімдерін дайындау	Мамандану бойынша нормативтер	Жалпы дене дайындығы бойынша нормативтер

**Күндізгі және қысқа мерзімді курстарда оқитын талапкерлерге
арналған шығармашылық емтихан тапсырмалары мен бағалау
критерийлері**

**1. «Жалпы дене шынықтыру даярлығының стандарттары» (GPP)
бойынша емтиханды өткізу ережелері мен стандарттары:**

1) Негізгі дене қасиеттерінің даму деңгейін айқындайтын және «Қазақстан Республикасының Президентінің дене дайындығы бойынша тестілер» талаптарына сәйкес 4 стандартты қамтитын жалпы дене шынықтыру емтиханы:

- 100 м жүгіру (е, ә);
- 3000 м (е) жүгіру;
- 2000 м (ә) жүгіру;
- белтемірде тартылу (е);
- «шалқасынан жатып, қолдарын бастың артында ұстау» позициясында (ә.) бастапқы қалыптан көтеру және түсіру (1 минуттағы саны).

2) Жалпы дене шынықтыру даярлығы бойынша емтихан стандарттарының негізіне мына талаптар жатады:

- емтиханға қатысу үшін емтихан комиссиясының мүшесіне, яғни емтиханға тартылған арнаулы кезекшілерге талапкер жеке басын куәландыратын құжатты көрсетуі қажет;

- емтиханға жіберілу үшін талапкерлердің спорттық формасы болуы керек;
- емтиханға кешігіп келген немесе дәлелді себептермен келмеген жағдайда талапкер ережеге сәйкес жазбаша өтініш негізінде емтихан комиссиясы төрағасының рұқсатымен бекітілген кестеге бойынша емтиханды жіберіп алудың дәлелді себебін растайтын құжатты ұсына отыра, басқа уақытта шығармашылық емтиханды тапсыруға жіберіледі.

- ЖДД бойынша БШЕ нәтижелері емтихан өткізілген күні хабарланады.

3) ЖДД бойынша БШЕ -де 5 ұпайдан төмен алған үміткер таңдалған спорт түрі бойынша келесі емтиханға жіберілмейді.

4) таңдалған спорт түрі бойынша спорт шебері (СШ), халықаралық дәрежедегі спорт шебері (ХДСШ), еңбек сіңірген спорт шебері (ЕССШ) атақтары бар үміткер мамандандыру емтиханын тапсырмайды, 50 ұпайды автоматты түрде алады.

Емтихан нәтижелері сол күні ЖЖОКБҰ сайтында жарияланады.

«Жалпы дене шынықтыру даярлығының нормативтер» емтиханы жеңіл атлетика мен Президенттік көпсайыстың қолданыстағы ережелеріне сәйкес қабылданады.

«Жалпы дене даярлығының нормативтер» бағдарламасы (ЖДН)

№	Көпсайыс жаттығулары	Жасы	Нормативтік талаптар Есептелінетін ұпай										
		Ұпайлары	Өлшем бірлігі	15	14	13	12	10	8	6	4	2	1
1	100 м	17-29 (е.)	сек.	14,1	14,2	14,3	14,4	14,5	14,6	14,7	14,8	14,9	15,0
		30-дан аса (е)	сек.	15,1	15,2	15,3	15,4	15,5	15,6	15,7	15,8	15,9	16,0
		17-29 (ә.)	сек.	16,1	16,2	16,3	16,4	16,5	16,6	16,7	16,8	16,9	17,0
		30-дан аса (ә.)	сек.	17,1	17,2	17,3	17,4	17,5	17,6	17,7	17,8	17,9	18,0

№	Көпсайыс жаттығулары	Жасы	Нормативтік талаптар Есептелінетін ұпай															
		Ұпайлары	Өлшем бірлігі	20	19	18	17	16	15	14	13	12	10	8	6	4	2	1
1	3000 м	17-29 (е.)	мин.	11.3 0	11.3 5	11.40	11.45	11.50	11.55	12.00	12.05	12.10	12.15	12.20	12.25	12.30	12.35	12.40
		30-дан аса (е)	мин.	12.4 0	12.4 5	12.50	12.55	13.00	13.05	13.10	13.15	13.20	13.25	13.30	13.35	13.40	13.45	13.50
2	2000 м	17-29 (ә.)	мин.	11.2 0	11.2 5	11.30	11.35	11.40	11.45	11.50	11.55	12.00	12.05	12.10	12.15	12.20	12.25	12.30
		30-дан аса (ә.)	мин.	12.3 0	12.3 5	12.40	12.45	12.50	12.55	13.00	13.05	13.10	13.15	13.20	13.25	13.30	13.35	13.40

Белтемірде тартылу (саны), ерлер

17 рет - 15 ұпай
16 рет - 14 ұпай
15 рет - 13 ұпай
14 рет - 12 ұпай
13 рет - 11 ұпай
12 рет - 10 ұпай
11 рет - 9 ұпай
10 рет - 8 ұпай
9 рет - 7 ұпай
8 рет - 5 ұпай
5 рет - 0 ұпай

Денені жатқан жерден көтеру және түсіру, қолды бастың артында ұстау (1 минуттағы саны), әйелдер

41-45 рет - 15 ұпай
34-40 рет - 12 ұпай
23-33 рет - 10 ұпай
12-22 рет - 8 ұпай
11 рет - 5 ұпай
10 рет - 0 ұпай

Жарыс ережесінен жалпы нұсқаулар

1. Жүгіру – 100 метр.

Егер талапкер стартердің «марш» командасына дейін қозғала бастаса, бұл жалған старт болып саналады және талапкер ескерту алады; екі жалған старт – дисквалификация. Әркім өз жолымен басынан аяғына дейін жүгіреді (тәртіп бұзушылық – дисквалификация).

2. Жүгіру – 3000 м (е.), 2000 м (ә.).

Қатысушылар «старт-марш» командасы бойынша жоғары старттан бастайды. Қашықтықта жүгіру кезінде қарсыластарға қандай да бір жолмен кедергі жасауға болмайды.

Ескерту: Жалпы дене дайындығы бойынша ең көп ұпай саны – 50.

2. Таңдалған спорт түрінен емтихан тапсыру ережелері мен нормативтері

1) таңдалған спорт түрінен емтихан талапкердің таңдаған спорт түрінен арнайы даярлығының даму деңгейін анықтайды

2) таңдалған спорт түрі бойынша емтихан нормативтерінің негізі мына талаптар болып табылады:

- БШЕ тиісті спорт базасында және арнайы құрал-жабдықтарда (спорт залы, стадион) жүргізіледі;

- емтихан комиссиясының мүшелері, емтихандарды өткізуге тартылған арнайы кезекшілер талапкердің жеке басын куәландыратын құжатын көру арқылы емтиханға қатысуға рұқсат береді;

- емтиханға жіберілу үшін талапкерлердің спорттық формасы болуы керек; емтиханға кешігіп келген немесе дәлелді себептермен келмеген жағдайда талапкер ережеге сәйкес жазбаша өтініш негізінде емтихан комиссиясы төрағасының рұқсатымен бекітілген кестеге бойынша емтиханды жіберіп алудың дәлелді себебін растайтын құжатты ұсына отыра, басқа уақытта шығармашылық емтиханды тапсыруға жіберіледі.

- Таңдалған спорт түрінен БШЕ нәтижелері емтихан күні жарияланады.

Төменде спорт түрлері бойынша нормативтер берілген:

- баскетбол
- волейбол
- гандбол
- регби
- үлкен теннис
- футбол
- шайбалы хоккей
- жеңіл атлетика
- суда жүзу
- гимнастика
- бокс
- гір спорты, армрестлинг, пауэрлифтинг, ауыр атлетика, бодибилдинг
- шахмат
- грек-рим, еркін күрес
- джиу-джитсу, самбо, дзюдо
- шаңғы спорты
- конькимен жүгіру спорты
- конькимен мәнерлеп сырғанау
- ату спорт
- велоспорт
- тоғызқұмалақ
- семсерлесу
- таэквондо, каратэ-до, кикбоксинг, тай боксы, ушу
- Qazaq kuresi
- үстел теннисі.

Баскетбол мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері (оқу мерзімі 3 жыл)

№	жаттығулар	ерлер									әйелдер								
		ұпай									ұпай								
		50	45	35	30	25	20	15	10	5	50	45	35	30	25	20	15	10	5
1	Алыстан лақтыру, кезектесіп 4 және 6,25 м қашықтықтан 10 лақтыру, (ұпай саны)	15	13	12	11	10	8	7	6	5 және одан төмен	15	13	12	11	10	8	7	6	5 және одан төмен
2	Айып добын тастау – 10 лақтыру (түсу саны)	9	8	7	6	5	4	3	2	1	9	8	7	6	5	4	3	2	1
3	Жылдам техника (3 шеңберде тұрған үш қақтығысты айналып өту, корзинаға оң қолымен лақтыру, және кері сол қолмен (сек))	18,5	19,5	20,5	21,5	22,0	22,5	22,8	23,0	23,5	21,5	22,0	22,5	23,0	23,5	24,0	24,5	25,0	25,5
4	6 нүкте бойынша қорғаныс тұрысында қозғалу (сек)	12,8	13,0	13,2	13,4	13,6	13,8	14,0	14,5	15,0 және одан жоғары	13,2	13,4	13,6	13,8	14,0	14,5	14,7	14,9	15,0 және одан жоғары
5	Екіжақты ойынға қатысу (2-3 мин.)		Техника бағасы мен ойын тактикасы																

ЕСКЕРТУ:

1. Қорытынды ұпай кестеде берілген барлық бес жаттығу түрлерінің қосындысының орташа арифметикалық мәні ретінде есептеледі.
2. 10 түрлі нүктеден лақтыру ретімен орындалады. Нүктелер қалқанның екі жағында симметриялы түрде алдыңғы жағына параллель түзуде орналасқан және сақина ортасы проекциясы арқылы, сондай-ақ қалқанға 45 және 90 градус бұрыштағы сызықтарда өтеді. Жиналған ұпайлардың жалпы саны есепке алынады, 6,25 м-ден әр соққыға үш ұпай, қалғанына екі ұпай беріледі.
3. Ойыншы қалқан астындағы беткі жақтағы сызықтан бастайды және кедергілерді айналып өтеді; оң – сол – оң қол, оң қолымен қалқан астынан қозғалыста лақтырып, дереу алаңның сыртында жатқан тағы бір допты қалқан астындағы алдыңғы доптың артында 0,5 м қашықтықта алып, сол жақпен қарсы бағытта қозғалуды жалғастырады. - оң - сол қол, қалқан астынан себетке лақтыруды сол қолмен қимылмен аяқтайды. Секундомер себетке екі рет соққаннан кейін тоқтайды.
4. 1 - нүкте сақина астындағы беткі жақтағы сызықта, айып добын лақтыру сызығының оң жақ шеті 2-нүкте, айып добын лақтыру аймағы доғасының 3-ші нүктесі, 4 - нүкте айып добын лақтыру сызығының сол жақ шеті, 5-нүктесі алаңның оң жақ бұрышы, 6 нүкте алаңның сол жақ бұрышы. Ойыншы кез-келген үзіліссіз 1-ші нүктеден 2,3,4,5,6-ға дейін осы нүктелерде допты міндетті түрде соғу арқылы орындалады, әр уақытта 1-ші нүктеге қайтады. Ойыншы 1-ші нүктеден 2,3,4,5,6 нүктелеріне дейін осы нүктелерде жатқан нығыздалған допты міндетті түрде соғу арқылы кезекпен, үзіліссіз серпілуді орындайды және әр уақытта 1-ші нүктеге қайтады. 1-ші нүктеден 2,3,4 – нүктелерге секіру бетпен, 1-нүктеге арқамен алға жүру арқылы, ал 1-нүктеден 5,6-ға дейін және артқа қосымша қадаммен орындалады. Секундомер 1 нүктеге тиген кезде тоқтайды.

**Баскетбол мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері
(қысқартылған оқу түрі үшін)**

№	НОРМАТИВТЕР	ЕРЛЕР				ӘЙЕЛДЕР			
		20	15	10	5	20	15	10	5
1	Қашықтықтан лақтыру, 4 және 6,25м аралықтан 10 лақтыру, кезекпен (ұпайлар саны).	15	13	12	11	15	13	12	11
2	Айыппұл лақтырулар -10 лақтыру (тигізу саны).	9	8	7	6	9	8	7	6
3	Жылдам техника (оң қолымен себетке лақтыру арқылы; және кері сол қолымен лақтыру арқылы 3 шеңберде тұрған 3 кедергіні айналып өту) (сек)	18,5	19,5	20,5	21,5	21,5	22,0	22,5	23,0
4	6 нүкте бойынша қорғаныс тұрысында қозғалу (сек)	12,8	13,0	13,2	13,4	13,2	13,4	13,6	13,8
5	Екі жақты ойынға қатысу	Техниканы бағалау және ойын тактикасы							

ЕСКЕРТУ:

- 10 түрлі нүктеден лақтыру ретімен орындалады. Нүктелер қалқанның екі жағында симметриялы түрде алдыңғы жағына параллель түзуде орналасқан және сақина центрінің проекциясы арқылы, сондай-ақ қалқанға 45 және 90 градус бұрыштағы сызықтарда өтеді. Жиналған ұпайлардың жалпы саны есепке алынады, әр соққыға 6,25 м-ден үш ұпай беріледі, ал қалғаны үшін екі ұпай беріледі.
- Ойыншы қалқан астындағы алдыңғы сызықтың артынан ойынды бастайды және кедергілерді айналып өтеді; оң-сол-оң қол, оң қолымен қалқанның астынан қозғалыста тұрып лақтырады, дереу алаңның сыртында жатқан басқа допты артқы тақтаның астындағы алдыңғы доптың артында 0,5 м қашықтықта алып, сол жақпен қарама-қарсы бағытта қозғалуды жалғастырады. -оң-сол қол, сол қолмен қозғала отырып, қалқан астынан себетке лақтыруды аяқтайды. Секундомер себетке екі рет соққаннан кейін тоқтайды.
- 1 - нүкте сақина астындағы беткі жақтағы сызықта, айып добын лақтыру сызығының оң жақ шеті 2-нүкте, айып добын лақтыру аймағы доғасының 3-ші нүктесі, 4 - нүкте айып добын лақтыру сызығының сол жақ шеті, 5-нүктесі алаңның оң жақ бұрышы, 6 нүкте алаңның сол жақ бұрышы. Ойыншы кез-келген үзіліссіз 1-ші нүктеден 2,3,4,5,6-ға дейін осы нүктелерде допты міндетті түрде соғу арқылы орындалады, әр уақытта 1-ші нүктеге қайтады. Ойыншы 1-ші нүктеден 2,3,4,5,6 нүктелеріне дейін осы нүктелерде жатқан нығыздалған допты міндетті түрде соғу арқылы кезекпен, үзіліссіз серпілуді орындайды және әр уақытта 1-ші нүктеге қайтады. 1-ші нүктеден 2,3,4 – нүктелерге секіру бетпен, 1-нүктеге арқамен алға жүру арқылы, ал 1-нүктеден 5,6-ға дейін және артқа қосымша қадаммен орындалады. Секундомер 1 нүктеге тиген кезде тоқтайды.

**Волейбол мамандануы бойынша екінші шығармашылық
емтиханның стандарттары (оқу мерзімі 3 жыл)**

№	ЖАТТЫҒУЛАР	ҰПАЙЛАР																	
		50	45	35	30	25	20	15	10	5	50	45	35	30	25	20	15	10	5
		ЕРЛЕР									ӘЙЕЛДЕР								
1	Өзінен 1,5-2 м биіктікте доптың жоғарғыдан беру, содан кейін 6-7 м қашықтықта 2,5-3 м биіктікте серіктесіне беру (орындалады)	17	15	13	11	9	7	5	3	2	16	14	12	10	8	6	4	2	1
2	Допты үш рет 1,6,5 аймақтарға беру (беру саны)	9	8	7	6	5	4	3	2	1	9	8	7	6	5	4	3	2	1
3	Дәлдік үшін төменнен екі қолмен допты қабылдау (9 әрекет)	9	8	7	6	5	4	3	2	1	9	8	7	6	5	4	3	2	1
4	Шабуылдаушы соққы (тікелей)	9	8	7	6	5	4	3	2	1	9	8	7	6	5	4	3	2	1
5	Екі жақты ойынға қатысу. Сандық көрсеткіштерден басқа барлық жаттығуларды жасау кезінде орындау техникасы ескеріледі (жарыс ережесіне сәйкес)	Техника және ойын тактикасы бағаланады																	

**Волейбол мамандануы нормативтері
(қысқартылған оқу түрі үшін)**

№	ЖАТТЫҒУЛАР	ЕРЛЕР				ӘЙЕЛДЕР			
		20	15	10	5	20	15	10	5
1	Өзінен 1,5-2 м биіктікте доптың жоғарғыдан беру, содан кейін 6-7 м қашықтықта 2,5-3 м биіктікте серіктесіне беру (орындалады)	8	6	4	2	8	6	4	2
2	Допты үш рет 1,6,5 аймақтарға беру (беру саны)	5	4	3	2	5	4	3	2
3	Дәлдік үшін төменнен екі қолмен допты қабылдау (9 әрекет)	5	4	3	2	5	4	3	2
4	Шабуылдаушы соққы (тікелей)	5	4	3	2	5	4	3	2
5	Екі жақты ойынға қатысу. Сандық көрсеткіштерден басқа барлық жаттығуларды жасау кезінде орындау техникасы ескеріледі (жарыс ережесіне сәйкес)	Техника және ойын тактикасы бағаланады							

Футбол мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері (оқу мерзімі 3 жыл)

№	Жаттығулар	ЕРЛЕР									ӘЙЕЛДЕР								
		Ұпайлар									Ұпайлар								
		50	45	35	30	25	20	15	10	5	50	45	35	30	25	20	15	10	5
1	Айып алаңы сызығынан қақпа сызығынан $\frac{1}{2}$ жолда қозғалмайтын допты соғу	9	8	7	6	5	4	3	2	1	8	7	6	5	4	3	2	1-2	1
2	Қақпаның жақтауына кезекті соққымен допты енгізу (секундтар)	7.0 с	7.5 с	8.0 с	8.5 с	9.0 с	9.3	10.5	11.0	11.5 және одан жоғары	8.0с	8.2с	8.5с	9.0 с	9.5 .0	10.0	10.2	10,5	11 және одан жоғары
3	Қашықтық пен дәлдіктегі соққылар (метр)	45	40	35	30	25	20	15	10	9	40	35	30	25	20	18	17	16	15
4	Қақпашының лақтыруы (метр)	40	35	30	25	20	15	14	13	10	35	30	25	20	18	16	15	14	13

ЕСКЕРТУ:

1. Қозғалмайтын допты 16,5 м қашықтықтан қақпаға соғады. Доп тепкеннен кейін ауада қақпа сызығын кесіп өтіп, жерге 10 метрден жақын болмауы керек. 10 соққы орындалады және соққылар саны бағаланады (1 әрекетке рұқсат етіледі). Стандарт тек алаң ойыншыларына арналған.

2. Қақпадан 30 м қашықтықта орналасқан бастапқы нүктеден допты жүргізу, содан кейін қақпаға соғу. Түзу сызықта 4 бағана орналастырылған: біріншісі бастапқы нүктеден 3 м, келесілері бір-бірінен 3 м қашықтықта, осы бағаналарды айналдырып, 9 метрден жақын емес нысанаға соғу керек. Допты қақпаға соғу міндетті. Стандарт уақыт бойынша бағаланады (2 әрекетке рұқсат етіледі)

3. Қашықтық пен дәлдік үшін соққылар. Шаршы қашықтықтағы (5м x 5м) қозғалмайтын допқа 3 соққы жасалады. Ұзындық және шаршыға түсу бағаланады. Нормативті барлығы орындайды.

4. Қашықтық пен дәлдік үшін соққылар. Допты қашықтықтан шаршыларға (5м x 5м) 3 рет соғу орындалады. Ұзындық және шаршыға түсу бағаланады. Нормативті тек қақпашылар ғана орындайды.

**Футбол мамандануы бойынша нормативтері
(қысқартылған оқу түрі үшін)**

№	ЖАТТЫҒУЛАР	ЕРЛЕР				ӘЙЕЛДЕР			
		20	15	10	5	20	15	10	5
1	Айып алаңы сызығынан қақпа сызығынан $\frac{1}{2}$ жолда қозғалмайтын допты соғу	9	8	7	6	7	6	5	4
2	Қақпаның жақтауына кезекті соққымен допты енгізу (секундтар)	7,0с	7,5с	8, 0 с	8,5 с	8,0с	8,2с	8,5 с	9,0 с
3	Қашықтық пен дәлдіктегі соққылар (метр)	45	40	35	30	40	35	30	25
4	Қақпашының лақтыруы (метр)	40	35	30	25	35	30	25	20

1. Қозғалмайтын допты 9 м қашықтықтан қақпаға соғады. Доп тепкеннен кейін ауада қақпа сызығын кесіп өтуі керек және жерге 10 метрден жақын болмауы керек. 10 соққы орындалады және соққылар саны бағаланады (1 әрекетке рұқсат етіледі). Стандарт тек алаң ойыншыларына арналған.

2. Қақпадан 30 м қашықтықта орналасқан бастапқы нүктеден допты жүргізу, содан кейін қақпаға соғу. Түзу сызықта 4 бағана орналастырылған: біріншісі бастапқы нүктеден 3 м, келесілері бір-бірінен 3 м қашықтықта, осы бағаналарды айналдырып, 9 метрден жақын емес нысанаға соғу керек. Допты қақпаға соғу міндетті. Стандарт уақыт бойынша бағаланады (2 әрекетке рұқсат етіледі)

3. Қашықтық пен дәлдік үшін соққылар. Шаршы қашықтықтағы (5м x 5м) қозғалмайтын допқа 3 соққы жасалады. Ұзындық және шаршыға түсу бағаланады. Нормативті барлығы орындайды.

4. Қашықтық пен дәлдік үшін соққылар. Допты қашықтықтан шаршыларға (5м x 5м) 3 рет соғу орындалады. Ұзындық және шаршыға түсу бағаланады. Нормативті тек қақпашылар ғана орындайды.

**Гандбол мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері
(оқу мерзімі 3 жыл)**

№	Жаттығулар	ЕРЛЕР									ӘЙЕЛДЕР								
		ҰПАЙЛАР									ҰПАЙЛАР								
		50	45	35	30	25	20	15	10	5	50	45	35	30	25	20	15	10	5
1	Допты дәлдікпен беру (8 рет беруден, доп саны)	8	7	6	5	4	3	2	1	1	8	7	6	5	4	3	2	1	1
2	Жүгіріп келіп дәлдікпен допты қақпаға лақтыру (12 лақтырудан, соққылар саны)	12	10	9	8	7	6	5	3	2	10	9	8	7	6	5	4	3	1
3	Допты алып жүргеннен кейін дәлдікпен допты лақтыру (с)	11,5	11,8	12,0	12,5	13,0	13,3	13,5	13,8	14,1	13,5	13,8	14,0	14,5	14,8	15,0	15,3	15,5	16,0
4	30 м қашықтықта биіктіктен допты алып жүру	4,2	4,3	4,5	4,6	4,7	4,8	4,9	5,0	5,1	4,7	4,8	4,9	5,0	5,1	5,2	5,3	5,5	5,7
5	Ойынға қатысу		Техника және ойын тактикасы бағаланады																

ЕСКЕРТУ:

1. ДӘЛДІК ҮШІН БЕРУ: емтихан тапсырушы алдыңғы қатарда, арқасын алаңға қаратып, емтихан алушының белгісі бойынша доп 20 м қашықтықта алаң бойымен жүгіріп келе жатқан серіктеске беріледі.

2. ДОПТЫ ЖҮГІРІП КЕЛЕ ЖАТЫП ҚАҚПАҒА ДӘЛДІККЕ ЛАҚТЫРУ: допты 9 метрлік сызықтан (орталық қалыптан) 3 адыммен жүгіре отырып, қақпаның бұрыштарында орналастырылған 60 x 60 см өлшемдегі нысанаға лақтыру. 3-3 минут ішінде бір нысанаға 6 лақтыру, екіншісіне 6 лақтыру жасалу керек.

3. ДОПТЫ ЖҮРГІЗГЕННЕН КЕЙІН ДӘЛДІК ҮШІН ЛАҚТЫРУ: бастапқы сызықтан басталады, емтихан беруші допты алаңның ортасына лақтырады, оны қуып жетеді және кез келген қашықтықтан нысанаға тірек қалпында лақтырулар жасайды. Содан кейін 9 метрлік сызықта жатқан допты алып, 3 бағананы айналдырып, қарсы қақпаның бұрышында қойылған нысанаға лақтырады. Екінші лақтыру секіру кезінде жасалады. Бағаналар мына тәртіпте орналасқан: ортаңғысы - алаңның ортасында, қалған екеуі одан 3 метр қашықтықта орналасқан. Нысананың өлшемі 60 x 60 см. Әрбір жіберіп алу үшін орындау уақытына 1 секунд қосылады.

**Гандбол мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері
(оқытудың қысқартылған түрі үшін)**

№	ЖАТТЫҒУЛАР	ЕРЛЕР			ӘЙЕЛДЕР				
		20	15	10	5	20	15	10	5
1	Допты дәлдікпен беру (6 рет беруден, доп саны)	8	7	6	5	4	3	2	1
2	Жүгіріп келіп дәлдікпен допты қақпаға лақтыру (12 лақтырудан, соққылар саны)	10-12	9	8	7	5	3	2	1
3	Допты алып жүргеннен кейін дәлдікпен допты лақтыру (с)	11,5	11,8	12,0	12,5	13,0	13,3	13,5	13,8
4	Ойынға қатысу								

ЕСКЕРТУ:

1. ДӘЛДІК ҮШІН БЕРУ: емтихан тапсырушы алдыңғы қатарда, арқасын алаңға қаратып, емтихан алушының белгісі бойынша доп 20 м қашықтықта алаң бойымен жүгіріп келе жатқан серіктеске беріледі.

2. ДОПТЫ ЖҮГІРІП КЕЛЕ ЖАТЫП ҚАҚПАҒА ДӘЛДІККЕ ЛАҚТЫРУ: допты 9 метрлік сызықтан (орталық қалыптан) 3 адыммен жүгіре отырып, қақпаның бұрыштарында орналастырылған 60 x 60 см өлшемдегі нысанаға лақтыру. 3-3 минут ішінде бір нысанаға 6 лақтыру, екіншісіне 6 лақтыру жасалу керек.

3. ДОПТЫ ЖҮРГІЗГЕННЕН КЕЙІН ДӘЛДІК ҮШІН ЛАҚТЫРУ: бастапқы сызықтан басталады, емтихан беруші допты алаңның ортасына лақтырады, оны қуып жетеді және кез келген қашықтықтан нысанаға тірек қалпында лақтырулар жасайды. Содан кейін 9 метрлік сызықта жатқан допты алып, 3 бағананы айналдырып, қарсы қақпаның бұрышында қойылған нысанаға лақтырады. Екінші лақтыру секіру кезінде жасалады. Бағаналар мына тәртіпте орналасқан: ортаңғысы - алаңның ортасында, қалған екеуі одан 3 метр қашықтықта орналасқан. Нысананың өлшемі 60 x 60 см. Әрбір жіберіп алу үшін орындау уақытына 1 секунд қосылады.

**Регби мамандануы бойынша
екінші шығармашылық емтиханның нормативтері (күндізгі бөлім, оқу мерзімі 3 жыл)**

№	Жаттығулар	ЕРЛЕР									ӘЙЕЛДЕР								
		ҰПАЙЛАР									ҰПАЙЛАР								
		50	45	35	30	25	20	15	10	5	50	45	35	30	25	20	15	10	5
1	Серіктесіне допты беру	32	30	28	25	20	18	17	15	13 және одан төме н	30	28	25	20	18	17	15	13	12 және одан төме н
2	Қашықтыққа допты лақтыру	32	30	28	26	24	22	20	18	16 және одан төме н	30	28	26	24	22	20	18	16	15 және одан төме н
3	«Свеча»	30	28	26	24	22	20	18	16	14 және одан төме н	28	26	24	22	20	18	16	15	14 және одан төме н
4	Екі жақты ойынға қатысу	Техника және ойын тактикасы бағаланады																	

ЕСКЕРТУ:

1. Бір сызықтан екіншісіне дейінгі қашықтық 22м. Бұл дәлізде 2 ойыншы бір-біріне пас береді (ойыншылар арасындағы қашықтық кемінде 3 м.) Челнок. Нәтиже пас беру санынан көп.
- Саптан ойыншы алдымен оң қолымен, содан кейін сол қолымен пас жасайды. 3-ші талпыныс орнынан (кез келген қолмен) беріледі. 7 м-ден төмен есептелмейді. 3 пас беру қосылады.
- Ойыншы допты жоғары және алға тебеді, бірақ сол жағдайда ол допты қағып алуы керек. Доп ұшуы керек қашықтық кемінде 8 метрді құрайды. (3 соққы) қашықтық қорытындыланады. Егер ойыншы допты ұстай алмаса, әрекет есептелмейді.

**Регби мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханға арналған нормативтері
(оқытудың қысқартылған түрі үшін)**

№	НОРМАТИВТЕР	ЕРЛЕР				ӘЙЕЛДЕР			
		20	15	10	5	20	15	10	5
1	Допты бір-біріне беру	32	30	28	25 және одан төмен	30	28	25	20 және одан төмен
2	Допты қашықтыққа беру	32	30	28	26 және одан төмен	30	28	26	24 және одан төмен
3	«Свеча»	30	28	26	24 және одан төмен	28	26	24	22 және одан төмен
4	Екі жақты ойынға қатысу	Техника және ойын тактикасы бағаланады							

ЕСКЕРТУ:

1. Бір сызықтан екіншісіне дейінгі қашықтық 22м. Бұл дәлізде 2 ойыншы бір-біріне пас береді (ойыншылар арасындағы қашықтық кемінде 3 м.) Челнок. Нәтиже пас беру санынан көп.
2. Саптан ойыншы алдымен оң қолымен, содан кейін сол қолымен пас жасайды. 3-ші талпыныс орнынан (кез келген қолмен) беріледі. 7 м-ден төмен есептелмейді. 3 пас беру қосылады.
3. Ойыншы допты жоғары және алға тебеді, бірақ сол жағдайда ол допты қағып алуы керек. Доп ұшуы керек қашықтық кемінде 8 метрді құрайды. (3 соққы) қашықтық қорытындыланады. Егер ойыншы допты ұстай алмаса, әрекет есептелмейді.

Теннис мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері (оқу мерзімі 3 жыл)

№	Жаттығулар	ЕРЛЕР									ӘЙЕЛДЕР								
		ҰПАЙЛАР									ҰПАЙЛАР								
		50	45	35	30	25	20	15	10	5	50	45	35	30	25	20	15	10	5
1	Допты лақтыру, 10 лақтыру: (5 лақтыру – оң жаққа және 5 лақтыру – сол жаққа)	9	8	7	6	5	4	3	2	1	9	8	7	6	5	4	3	2	1
2	жеке ойын алаңына кері серпілу арқылы соққы жасау (5 оң жақтан, 5 – сол жақтан)	9	8	7	6	5	4	3	2	1	10	9	8	7	5	4	3	2	1
3	Жеке ойын алаңына секіріп соққы жасау (5 оң жақтан, 5 – сол жақтан)	9	8	7	6	5	4	3	2	1	9	8	7	6	5	4	3	2	1
4	6х 8 м жүгіру	12,0	13,0	13,2	13	13	14,0	14,2	14,4	14,6	13	13	14	14	15	15,6	15,8	16	16,2
5	Ойынға қатысу			Техника және ойын тактикасы бағаланады															

ЕСКЕРТУ:

1. Лақтыру кезекпен орындалады; 5 лақтыру алаңның оң жағына, 5 лақтыру алаңның сол жағына. Лақтыру алаңына түскен доп саны есептеледі.
2. Жеке ойын алаңына кері серпілу арқылы соққы жасау кез келген тәсіл арқылы жүзеге асады (тегіс, бұралған). Доптың түскен саны есептеледі.

**Теннис мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері
(оқытудың қысқартылған түрі үшін)**

№	Жаттығулар	ЕРЛЕР								ӘЙЕЛДЕР							
		ҰПАЙЛАР								ҰПАЙЛАР							
		20	18	16	14	12	10	8	5	20	18	16	14	12	10	8	5
1	Допты лақтыру, 10 лақтыру: (5 лақтыру – оң жаққа және 5 лақтыру – сол жаққа)	9	8	7	6	5	4	3	2	9	8	7	6	5	4	3	2
2	жеке ойын алаңына кері серпілу арқылы соққы жасау (5 оң жақтан, 5 – сол жақтан)	9	8	7	6	5	4	3	2	10	9	8	7	5	4	3	2
3	Жеке ойын алаңына секіріп соққы жасау (5 оң жақтан, 5 – сол жақтан)	9	8	7	6	5	4	3	2	9	8	7	6	5	4	3	2
4	6х 8 м жүгіру	12,0	13,0	13,2	13	13	14,0	14,2	14	13	13	14	14	15	15,6	15,8	16
5	Ойынға қатысу	Техника және ойын тактикасы бағаланады															

ЕСКЕРТУ:

1. Лақтыру кезекпен орындалады; 5 лақтыру алаңның оң жағына, 5 лақтыру алаңның сол жағына. Лақтыру алаңына түскен доп саны есептеледі.
2. Жеке ойын алаңына кері серпілу арқылы соққы жасау кез келген тәсіл арқылы жүзеге асады (тегіс, бұралған). Доптың түскен саны есептеледі.

Үстел теннисі мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері (оқу мерзімі 3 жыл)

№	Жаттығулар	ЕРЛЕР									ӘЙЕЛДЕР								
		ҰПАЙЛАР									ҰПАЙЛАР								
		50	45	35	30	25	20	15	10	5	50	45	35	30	25	20	15	10	5
1	Бір орында тұрып ракетканың ашық жағымен допты соғу (соққылар саны)	50	45	40	35	30	25	20	10	5	50	45	40	35	30	25	20	10	5
2	Диагональды және түзу сызықта орналасқан қарама-қарсы жақтың шаршысына кезекпен сол (оң) шаршыдан кері соққымен доп соғу (дұрыс орындалғандар саны 8 әрекеттен: әр аймаққа 4)	8	7	6	5	4	3	2	1	1	8	7	6	5	4	3	2	1	1
3	Допты кезек-кезек бэкхендтен және форхендтен беру арқылы ойнау (дұрыс орындалған балама соққылар саны)	14	13	12	11	10	9	8	7	6	14	13	12	11	10	9	8	7	6

**Үстел теннисі мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері
(оқытудың қысқартылған түрі үшін)**

№	Жаттығулар	ЕРЛЕР								ӘЙЕЛДЕР							
		ҰПАЙЛАР								ҰПАЙЛАР							
		20	18	16	14	12	10	8	5	20	18	16	14	12	10	8	5
1	Бір орында тұрып ракетканың ашық жағымен допты соғу (соққылар саны)	50	45	40	35	30	25	20	10	50	45	40	35	30	25	20	10
2	Диагональды және түзу сызықта орналасқан қарама-қарсы жақтың шаршысына кезекпен сол (оң) шаршыдан кері соққымен доп соғу (дұрыс орындалғандар саны 8 әрекеттен: әр аймаққа 4)	8	7	6	5	4	3	2	1	8	7	6	5	4	3	2	1
3	Допты кезек-кезек бэкхендтен және форхендтен беру арқылы ойнау (дұрыс орындалған балама соққылар саны)	14	13	12	11	10	9	8	7	14	13	12	11	10	9	8	7

Жүзу мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері (күндізгі бөлім, оқу мерзімі 3 жыл)

Жаттығулар	ЕРЛЕР									ӘЙЕЛДЕР								
	ҰПАЙЛАР									ҰПАЙЛАР								
	50	45	35	30	25	20	15	10	5	50	45	35	30	25	20	15	10	5
Еркін стилде 50 м жүзу (секунд)*	28	29	30	31	32	33	34	35	36	30	31	32	33	34	35	36	37	36
100 м кешенді жүзу (секунд)*	1,17	1,20	1,23	1,26	1,29	1,32	1,35	1,38	1,40	1,20	1,23	1,28	1,31	1,34	1,37	1,40	1,43	1,45
Итере отырып кеудемен сырғыту, (метр)	10	9	8	7	6	5	4	3	2,5	10	9	8	7	6	5	4	3	2,5
Қашықтыққа бастапқы секіру (метр)**	12,5	11	10	9	8	7	6	5	4,5	12,5	11	9	8	8	7	6	5	4,5

ЕСКЕРТУ:

* уақыт секундтармен берілген

** метрмен берілген

**Жүзу мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері
(оқытудың қысқартылған түрі үшін)**

Жаттығулар	ЕРЛЕР								ӘЙЕЛДЕР							
	ҰПАЙЛАР								ҰПАЙЛАР							
	20	18	16	14	12	10	8	5	20	18	16	14	12	10	8	5
Еркін стилде 50 м жүзу (секунд)*	28	29	30	31	32	33	34	35	30	31	32	33	34	35	36	37
100 м кешенді жүзу (секунд)*	1,17	1,20	1,23	1,26	1,29	1,32	1,35	1,38	1,20	1,23	1,28	1,31	1,34	1,37	1,40	1,43
Итере отырып кеудемен сырғыту, (метр)	10	9	8	7	6	5	4	3	10	9	8	7	6	5	4	3
Қашықтыққа бастапқы секіру (метр)**	12,5	11	10	9	8	7	6	5	12,5	11	9	8	8	7	6	5

ЕСКЕРТУ:

* уақыт секундтармен берілген

** метрмен берілген

Жеңіл атлетика мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері (оқу мерзімі 3 жыл)

60м жүгіру				Жүгірі келіп ұзындыққа секіру				Төменнен алға қарай лақтыру			
ЕРЛЕР		ӘЙЕЛДЕР		ЕРЛЕР		ӘЙЕЛДЕР		ЕРЛЕР		ӘЙЕЛДЕР	
Нормативте р	Ұпайла р	Нормативте р	Ұпайлар	Нормативте р	Ұпайла р	Нормативте р	Ұпайлар	Нормативте р	Ұпайлар	Нормативтер	Ұпайлар
8.5	50	9.6	50	5.10	50	4.60	50	11.0	50	10.00	50
8.7	45	9.8	45	5.00	45	4.30	45	10.50	45	9.50	45
9.0	35	10.2	35	4.80	35	4.10	35	9.50	35	9.00	35
9.4	30	10.5	30	4.60	30	4.00	30	9.00	30	8.50	30
9.8	25	10.7	25	4.40	25	3.80	25	8.00	25	8.00	25
10.0	20	10.9	20	4.20	20	3.60	20	8.50	20	7.50	20
10.2	15	11.2	15	4.00	15	3.40	15	7.00	15	7.00	15
10.5	10	11.4	10	3.80	10	3.20	10	6.00	10	6.00	10
10.7	5	11.6	5	3.70	5	3.15	5	5.50	5	5.50	5

**Жеңіл атлетика мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері
(оқытудың қысқартылған түрі үшін)**

60м жүгіру				Жүгірі келіп ұзындыққа секіру				Төменнен алға қарай лақтыру			
ЕРЛЕР		ӘЙЕЛДЕР		ЕРЛЕР		ЕРЛЕР		ӘЙЕЛДЕР		ЕРЛЕР	
Нормативте р	Ұпайла р	Нормативте р	Нормативтер	Ұпайлар	Нормативтер	Нормативте р	Ұпайлар	Нормативтер	Нормативтер	Нормативы	Ұпайы
8.5	20	9.6	20	5.10	20	4.60	20	11.0	20	10.00	20
8.7	18	9.8	18	5.00	18	4.30	18	10.50	18	9.50	18
9.0	16	10.2	16	4.80	16	4.10	16	9.50	16	9.00	16
9.4	14	10.5	14	4.60	14	4.00	14	9.00	14	8.50	14
9.8	12	10.7	12	4.40	12	3.80	12	8.00	12	8.00	12
10.0	10	10.9	10	4.20	10	3.60	10	8.50	10	7.50	10
10.2	8	11.2	8	4.00	8	3.40	8	7.00	8	7.00	8
10.5	5	11.4	5	3.80	5	3.20	5	6.00	5	6.00	5

Шайбалы хоккей мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері (оқу мерзімі 3 жыл)

№	Жаттығулар	ЕРЛЕР									ӘЙЕЛДЕР								
		ҰПАЙЛАР									ҰПАЙЛАР								
		50	45	35	30	25	20	15	10	5	50	45	35	30	25	20	15	10	5
1	Бағананы айналдырып допты жүргізу және қақпаға соғу (сек)	6.6	6.7	6.8	6.9	7.0	7.1	7.2	7.3		7.7	7.8	8.0	8.2	8.4	8.5	8.6	9.1	
2	Сырғытпа таяқпен допты дәлдеп және алысқа лақтыру (м)	35.0	33.4	32.0	30.0	29.0	28.0	27.5	27.0		22	21	20	19	18	17	16	15	
3	Уақытпен қақпаға соғу (сек)	8.2	8.4	8.6	8.7	8.8	8.9	9.0	9.1		10.3	10.5	10.7	10.9	11.4	11.6	12.0	12.5	
4	Ойынға қатысу	Техника және ойын тактикасы бағаланады									Техника және ойын тактикасы бағаланады								

ЕСКЕРТУ:

1. Қозғалмайтын допты 9 м қашықтықтан қақпаға соғады. Доп тепкеннен кейін ауада қақпа сызығын кесіп өтуі керек және жерге 10 метрден жақын болмауы керек. 10 соққы орындалады және соққылар саны бағаланады (1 әрекетке рұқсат етіледі). Стандарт тек алаң ойыншыларына арналған.

2. Қақпадан 30 м қашықтықта орналасқан бастапқы нүктеден допты жүргізу, содан кейін қақпаға соғу. Түзу сызықта 4 бағана орналастырылған: біріншісі бастапқы нүктеден 3 м, келесілері бір-бірінен 3 м қашықтықта, осы бағаналарды айналдырып, 9 метрден жақын емес нысанаға соғу керек. Допты қақпаға соғу міндетті. Стандарт уақыт бойынша бағаланады (2 әрекетке рұқсат етіледі)

3. Қашықтық пен дәлдік үшін соққылар. Шаршы қашықтықтағы (5м x 5м) қозғалмайтын допқа 3 соққы жасалады. Ұзындық және шаршыға түсу бағаланады. Нормативті барлығы орындайды.

4. Ойынға қатысу – техникалық және тактикалық әрекеттерге сараптамалық баға беру.

**Шайбалы хоккей мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері
(қысқартылған оқу түрі үшін)**

№	Жаттығулар	ЕРЛЕР								ӘЙЕЛДЕР							
		ҰПАЙЛАР								ҰПАЙЛАР							
		20	18	16	14	12	10	8	5	20	18	16	14	12	10	8	5
1	Бағананы айналдырып допты жүргізу және қақпаға соғу (сек)	6.6	6.7	6.8	6.9	7.0	7.1	7.2	7.3	7.7	7.8	8.0	8.2	8.4	8.5	8.6	9.1
2	Сырғытпа таяқпен допты дәлдеп және алысқа лақтыру (м)	35.0	33.4	32.0	30.0	29.0	28.0	27.5	27.0	22	21	20	19	18	17	16	15
3	Уақытпен қақпаға соғу (сек)	8.2	8.4	8.6	8.7	8.8	8.9	9.0	9.1	10.3	10.5	10.7	10.9	11.4	11.6	12.0	12.5
4	Ойынға қатысу	Техника және ойын тактикасы бағаланады								Техника және ойын тактикасы бағаланады							

ЕСКЕРТУ:

1. Қозғалмайтын допты 9 м қашықтықтан қақпаға соғады. Доп тепкеннен кейін ауада қақпа сызығын кесіп өтуі керек және жерге 10 метрден жақын болмауы керек. 10 соққы орындалады және соққылар саны бағаланады (1 әрекетке рұқсат етіледі). Стандарт тек алаң ойыншыларына арналған.

2. Қақпадан 30 м қашықтықта орналасқан бастапқы нүктеден допты жүргізу, содан кейін қақпаға соғу. Түзу сызықта 4 бағана орналастырылған: біріншісі бастапқы нүктеден 3 м, келесілері бір-бірінен 3 м қашықтықта, осы бағаналарды айналдырып, 9 метрден жақын емес нысанаға соғу керек. Допты қақпаға соғу міндетті. Стандарт уақыт бойынша бағаланады (2 әрекетке рұқсат етіледі)

3. Қашықтық пен дәлдік үшін соққылар. Шаршы қашықтықтағы (5м x 5м) қозғалмайтын допқа 3 соққы жасалады. Ұзындық және шаршыға түсу бағаланады. Нормативті барлығы орындайды.

4. Ойынға қатысу – техникалық және тактикалық әрекеттерге сараптамалық баға беру.

**Гимнастика мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханға арналған нормативтері
(оқытудың қысқартылған түрі үшін)**

Тест жаттығулары		Ұпайлар			
		20	15	10	5
1. Мост, өкше мен қол арасындағы қашықтықты өлшеңіз (см)		25	29	32	35
СМ, СМУ	- бір аяқта екіншісін алға созып жоғары көтеру				
1 разряд	- түрегеліп тұрып мост жасау				
Разрядсыз	- жатып мост жасау				
2. Аяқты алға-жоғары позициядан, бүйірге, бүйірден тұрып уақытша бекітетін тірекке жылжыту		Аяқ бас деңгейінен жоғары	Аяқ бас деңгейінде	Құлақ деңгейінде	Иық деңгейінде
СМ, СМУ	- 10 сек				
1 разряд	- 5 сек көмекпен				
Разрядсыз	- 3 сек көмекпен				
3. Скалкадан секіру		2,15	2 мин	1,45	1,30
СМ, СМУ	- үш қарапайым біреуі екеуден				
1 разряд	- екі аяқпен секіру				
Разрядсыз	- жүгіру				
4. Бір аяқтың бармақтарында тепе-теңдікті сақтау, екіншісін артқа, қолдар жан-жаққа		30	25	20	15
СМ, СМУ	- ортаңғысында				
1 разряд	- тіректің жанында				
Разрядсыз	Жабық көзбен «Пассэ»				
3 түрлі шпагат, 3 сек ұстау		Еденге толық тигізу 5 сек ұстау	Еденге толық тигізу	Еденге жартылай тигізу, сәл қателіктер жіберу	Еденге жартылай тигізу

Гимнастика мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері (оқу мерзімі 3 жыл)

Тест жаттығулары		Ұпайлар				
		50	40	30	20	10
1. Мост, өкше мен қол арасындағы қашықтықты өлшеңіз (см)		25	29	32	35	38
СМ, СМУ	- бір аяқта екіншісін алға созып жоғары көтеру					
1 разряд	- түрегеліп тұрып мост жасау					
Разрядсыз	- жатып мост жасау					
2. Аяқты алға-жоғары позициядан, бүйірге, бүйірден тұрып уақытша бекітетін тірекке жылжыту		Аяқ бас деңгейінен жоғары	Аяқ бас деңгейінде	Құлақ деңгейінде	Иық деңгейінде	Аяқ бас деңгейінен жоғары
СМ, СМУ	- 10 сек					
1 разряд	- 5 сек көмекпен					
Разрядсыз	- 3 сек көмекпен					
3. Скакалкадан секіру		2,15	2 мин	1,45	1,30	1,15
СМ, СМУ	- үш қарапайым біреуі екеуден					
1 разряд	- екі аяқпен секіру					
Разрядсыз	- жүгіру					
4. Бір аяқтың бармақтарында тепе-теңдікті сақтау, екіншісін артқа, қолдар жан-жаққа		30	25	20	15	10
СМ, СМУ	- ортаңғысында					
1 разряд	- тіректің жанында					
Разрядсыз	Жабық көзбен «Пассэ»					
3 түрлі шпагат, 3 сек ұстау			еденге толық тигізу 5 сек ұстау	еденге толық тигізу	еденге жартылай тигізу, сәл қателіктер жіберу	еденге жартылай тигізу

**Гимнастика мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханға арналған нормативтер
(қысқартылған оқу түрі үшін)**

Тест жаттығулары		Ұпайлар			
		20	15	10	5
1. Мост, өкше мен қол арасындағы қашықтықты өлшеңіз (см)		25	29	32	35
СМ, СМҮ	- бір аяқта екіншісін алға созып жоғары көтеру				
1 разряд	- түрегеліп тұрып мост жасау				
Разрядсыз	- жатып мост жасау				
2. Аяқты алға-жоғары позициядан, бүйірге, бүйірден тұрып уақытша бекітетін тірекке жылжыту		Аяқ бас деңгейінен жоғары	Аяқ бас деңгейінде	Құлақ деңгейінде	Иық деңгейінде
СМ, СМҮ	- 10 сек				
1 разряд	- 5 сек көмекпен				
Разрядсыз	- 3 сек көмекпен				
3. Скакалкадан секіру		2,15	2 мин	1,45	1,30
СМ, СМҮ	- үш қарапайым біреуі екеуден				
1 разряд	- екі аяқпен секіру				
Разрядсыз	- жүгіру				
4. Бір аяқтың бармақтарында тепе-теңдікті сақтау, екіншісін артқа, қолдар жан-жаққа		30	25	20	15
СМ, СМҮ	- ортаңғысында				
1 разряд	- тіректің жанында				
Разрядсыз	Жабық көзбен «Пассэ»				
3 түрлі шпагат, 3 сек ұстау		Еденге толық тигізу 5 сек ұстау	Еденге толық тигізу	Еденге жартылай тигізу, сәл кателіктер жіберу	Еденге жартылай тигізу

**Көркем гимнастика, акробатика, фитнес мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері
(3 жыл оқу)**

Жаттығулар	Ұпайлар									
	50	40	30	20	10	50	40	30	20	10
	ЕРЛЕР					ӘЙЕЛДЕР				
1. Белтемірде тартылу /тартылу саны/ ер 18-28 жас, 70 кг дейінгі және одан жоғары салмақ	16	14	12	10	8					
Ерлер 28-35 жас, 70 кг дейінгі салмақ	13	11	9	8	7					
Ерлер 29-35 жас, 70 кг артық салмақ	10	8	7	5	4					
2. Гимнастикалық орындықта жатып қолды бүгу және созу (әйелдер) (саны)						16	14	12	10	8
3. Қоссырақта қолды бүгу және созу (саны) ерлер	18	15	12	9	7					
4. Орнында тұрып ұзындыққа секіру /см/	250	230	220	210	200	210	200	190	180	170
5. Тұрып алға еңкею:										
- кеудені және маңдайды аяққа тигізу, қолмен аяқты ұстап тұру - 8сек	30					30				
- алақан еденге қойылады, аяқтар түзу - 8 секунд .		25					25			
- алақандар еденге тиеді, аяқтар түзу (ұпайлар)			20					20		
- саусақтар еденге тиеді, аяқтар түзу - 8 секунд				15					15	
- саусақтарды тигізу (ұпай)					10					10

6. 3 түрлі шпагат

45 – еденге толық тигізу, 5 сек ұстау

35- еденге толық тигізу, 3 сек ұстау

25- еденге жартылай тигізу, 3 сек. ұстау

15- еденге жартылай тигізу 2 сек. ұстау

10- ұстаусыз еденге ішінара тию.

7. Мост - Ерлер: бастапқы позициядан - арқамен жату

Әйелдер: - бастапқы қалыптан - аяқты алшақ ұстау

45 - қолдар тік, аяқтары түзу

35 - қолдар тік жақтан 15⁰ -ден аспайды, аяқтары түзу

25 - қолдар тік жақтан 30⁰-ден аспайды, аяқтары түзу

15 - қолдар тік жақтан 45⁰-ден аспайды, аяқтары түзу.

10 - тік жақтан 45⁰-ден астам қолдар.

**Көркем гимнастика, акробатика, фитнес мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері
(қысқартылған оқу түрі үшін)**

Жаттығулар	Ұпайлар							
	50	15	50	5	50	15	50	5
	ЕРЛЕР				ӘЙЕЛДЕР			
Белтемірде тартылу /тартылу саны/ ер 18-28 жас, 70 кг дейінгі және одан жоғары салмақ	16	14	12	10				
Ерлер 28-35 жас, 70 кг дейінгі салмақ	13	11	9	8				
Ерлер 29-35 жас, 70 кг артық салмақ	10	8	7	5				
2. Гимнастикалық орындықта жатып қолды бүгу және созу (әйелдер) (саны)					16	14	12	10
3. Қоссырақта қолды бүгу және созу (саны) ерлер	18	15	12	9				
4. Орнында тұрып ұзындыққа секіру /см/	250	230	220	210	210	200	190	180
5. Тұрып алға еңкею:								
- кеудені және маңдайды аяққа тигізу, қолмен аяқты ұстап тұру - 8сек	30				30			
- алақан еденге қойылады, аяқтар түзу - 8 секунд .		25				25		
- алақандар еденге тиеді, аяқтар түзу (ұпайлар)			20				20	
- саусақтар еденге тиеді, аяқтар түзу - 8 секунд				15				15
- саусақтарды тигізу (ұпай)								

6. 3 түрлі шпагат

45 – еденге толық тигізу, 5 сек ұстау

35- еденге толық тигізу, 3 сек ұстау

25- еденге жартылай тигізу, 3 сек. ұстау

15- еденге жартылай тигізу 2 сек. ұстау

10- ұстаусыз еденге ішінара тию.

7. Мост - Ерлер: бастапқы позициядан - арқамен жату

Әйелдер: - бастапқы қалыптан - аяқты алшақ ұстау

45 - қолдар тік, аяқтары түзу

35 - қолдар тік жақтан 15⁰ -ден аспайды, аяқтары түзу

25 - қолдар тік жақтан 30⁰-ден аспайды, аяқтары түзу

15 - қолдар тік жақтан 45⁰-ден аспайды, аяқтары түзу.

10 - тік жақтан 45⁰-ден астам қолдар.

Армрестлинг, гiр кoтepу, пaуэрлифтинг, ауыр атлетика, бодибилдинг мамандануы бойынша екiншi шығармашылық емтиханды тапсыру нормативтерi (оқу мерзiмi 3 жыл)

Жаттығудың түрi	Салмақ категориясы	Ұпай саны				
		50 ұпай	45 ұпай	35 ұпай	20 ұпай	10
штангымен отырып тұру	55	60 кг	55 кг	50 кг	45 кг	45 кг төмен
	60	65 кг	60 кг	55 кг	50 кг	50 кг төмен
	66	70 кг	65 кг	60 кг	55 кг	55 кг төмен
	70	75 кг	70 кг	65 кг	60 кг	60 кг төмен
	80	80 кг	75 кг	70 кг	65 кг	65 кг төмен
	90 және одан жоғары	90 кг	80 кг	75 кг	70 кг	70 кг төмен
Жатып сығымдау	55	55 кг	50 кг	40 кг	30 кг	30 кг төмен
	60	60 кг	55 кг	45 кг	35 кг	35 кг төмен
	66	65 кг	60 кг	50 кг	40 кг	40 кг төмен
	70	70 кг	65 кг	55 кг	45 кг	45 кг төмен
	80	75 кг	70 кг	60 кг	50 кг	50 кг төмен
	90 және одан жоғары	80 кг	75 кг	65 кг	55 кг	55 кг төмен
Бiтiмге тарту	55	80 кг	75 кг	70 кг	65 кг	65 кг төмен
	60	85 кг	80 кг	75 кг	70 кг	70 кг төмен
	66	90 кг	85 кг	80 кг	75 кг	75 кг төмен
	70	95 кг	90 кг	85 кг	80 кг	80 кг төмен
	80	100 кг	95 кг	88 кг	85 кг	85 кг төмен
	90 және одан жоғары	110 кг	105 кг	90 кг	88 кг	88 кг төмен

Армрестлинг, гiр кoтepу, пaуэрлифтинг, ауыр атлетика, бодибилдинг мамандануы бойынша екiншi шығармашылық емтиханды тапсыру нормативтерi (қысқартылған оқу түрi үшiн)

Жаттығудың түрi	Салмақ категориясы	Ұпай саны				
		50 ұпай	45 ұпай	35 ұпай	20 ұпай	10
штангымен отырып тұру	55	60 кг	55 кг	50 кг	45 кг	45 кг төмен
	60	65 кг	60 кг	55 кг	50 кг	50 кг төмен
	66	70 кг	65 кг	60 кг	55 кг	55 кг төмен
	70	75 кг	70 кг	65 кг	60 кг	60 кг төмен
	80	80 кг	75 кг	70 кг	65 кг	65 кг төмен
	90 және одан жоғары	90 кг	80 кг	75 кг	70 кг	70 кг төмен
Жатып сығымдау	55	55 кг	50 кг	40 кг	30 кг	30 кг төмен
	60	60 кг	55 кг	45 кг	35 кг	35 кг төмен
	66	65 кг	60 кг	50 кг	40 кг	40 кг төмен
	70	70 кг	65 кг	55 кг	45 кг	45 кг төмен
	80	75 кг	70 кг	60 кг	50 кг	50 кг төмен
	90 және одан жоғары	80 кг	75 кг	65 кг	55 кг	55 кг төмен
Бiтiмге тарту	55	80 кг	75 кг	70 кг	65 кг	65 кг төмен
	60	85 кг	80 кг	75 кг	70 кг	70 кг төмен
	66	90 кг	85 кг	80 кг	75 кг	75 кг төмен
	70	95 кг	90 кг	85 кг	80 кг	80 кг төмен
	80	100 кг	95 кг	88 кг	85 кг	85 кг төмен
	90 және одан жоғары	110 кг	105 кг	90 кг	88 кг	88 кг төмен

**Шығыс жекпе-жек мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері
(күндізгі бөлім, оқу мерзімі 3 жыл)**

№ р/р	Тест атауы	Ұпай						
		50	45	35	25	15	5	0
	ЕРЛЕР							
1	Қол техникасын көрсету (блоктар, соққылар)	50	45	35	25	15	5	0
2	Аяқ техникасын көрсету (блоктар, соққылар)	50	45	35	25	15	5	0
3	Қол және аяқ техникасын көрсету (блоктар, соққылар)	50	45	35	25	15	5	0
4	Формальды жаттығуларды көрсету (пумп, ката, таолу, композиция және т.б.)	50	45	35	25	15	5	0
	ӘЙЕЛДЕР							
1	Қол техникасын көрсету (блоктар, соққылар)	50	45	35	25	15	5	0
2	Аяқ техникасын көрсету (блоктар, соққылар)	50	45	35	25	15	5	0
3	Қол және аяқ техникасын көрсету (блоктар, соққылар)	50	45	35	25	15	5	0
4	Формальды жаттығуларды көрсету (пумп, ката, таолу, композиция және т.б.)	50	45	35	25	15	5	0

**Шығыс жекпе-жек мамандануы бойынша күндізгі бөлімде екінші шығармашылық емтиханның нормативтері
(қысқартылған оқу түрі үшін)**

№ р/р	Тесттің атауы	Ұпай			
		20	15	10	5
ЕРЛЕР					
1	Қол техникасын көрсету (блоктар, соққылар)	50	45	35	25
2	Аяқ техникасын көрсету (блоктар, соққылар)	50	45	35	25
3	Қол және аяқ техникасын көрсету (блоктар, соққылар)	50	45	35	25
4	Формальды жаттығуларды көрсету (пумп, ката, таолу, композиция және т.б.)	50	45	35	25
ӘЙЕЛДЕР					
1	Қол техникасын көрсету (блоктар, соққылар)	50	45	35	25
2	Аяқ техникасын көрсету (блоктар, соққылар)	50	45	35	25
3	Қол және аяқ техникасын көрсету (блоктар, соққылар)	50	45	35	25
4	Формальды жаттығуларды көрсету (пумп, ката, таолу, композиция және т.б.)	50	45	35	25

**Бокс мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері
(күндізгі бөлім, оқу мерзімі 3 жыл)**

№ р/р	Сынақ түрі	Тапсырманы орындау кезіндегі қателер саны	Ұпайы
1	«Көленкелі күрес» имитациялық жаттығуларында бокс техникасын көрсету	Тапсырманы қатесіз орындау	50
		Бір кішкене қателік	45
		Екі кішігірім қате	40
		Үш кішігірім қате	35
		Бір маңызды қате	30
		Екі маңызды қате	25
		Үш маңызды қате	20
		Төрт маңызды қате	10
		Өрескел қате	5
		Екі немесе одан да көп қателіктер	0
Өрескел қателер: а) тепе-теңдікті жоғалту және құлау жағдайында қозғалу; б) соққылар мен қорғаныстарды орындау кезінде тепе-теңдік пен үйлестіруді жоғалту; Маңызды қателер: а) соққылар мен қорғаныстарды орындау кезінде қозғалыс динамикасын тепе-теңдікті және байланыстарды бұзу; б) соққылар мен қорғаныстарды орындау кезінде көтеріңкі басымен және ашылмаған жұдырықпен соққылар; Кішігірім қателіктер: а) қозғалыстардағы, соққылар мен қорғаныстардағы кеңістік-уақыттық сипаттамалардың шамалы бұзылуы; б) спорт түрінің ережелері бойынша жабдықтаудағы бұзушылықтар.			
2	Бокс техникасын көрсету «Шартты шайқас» міндетіндегі серіктесімен бірге	Бір кішкене қателік	50
		Екі кішігірім қате	45
		Үш кішігірім қате	35
		Бір маңызды қате	30
		Екі маңызды қате	25
		Үш маңызды қате	20
		Төрт маңызды қате	15
		Өрескел қате	10

		Екі немесе одан да көп қателіктер	5
		Бір кішкене қателік	0
Өрескел қателер: а) жаттығулар тепе-теңдікті жоғалтумен, жіберіп алумен, істен шығумен, «ашық қолғаппен» және артқа соққылармен орындалады); б) «Имитацияланған шайқастың» ұсынылған міндеттерінің шарттарын орындамау			
Маңызды қателер: а) талап етілетін арақашықтықты жоғалтып қорғаныс және соққы іс-әрекеттеріндегі шектен тыс амплитуда. б) үйлестіруді жоғалтатын жаттығулар және қорғаныс іс-қимылдардың сипаттамаларын бұза отырып орындалады: (кідіріспен);			
Болмашы қателер: а) соққылы әрекеттердің жаттығулары (жұдырықтай орналасу, жарқын қашықтықты жоғалту) сипаттамаларының болмашы бұзылуымен орындалады; б) жаттығулар шабуылдар мен қорғаныс әрекеттерінде жеткіліксіз амплитудамен орындалады.			
3	Боксшының арнайы дайындығын анықтау «еркін күрес»	Тапсырманы қатесіз орындау	50
		Бір кішкене қателік	45
		Екі кішігірім қате	35
		Үш кішігірім қате	30
		Бір маңызды қате	25
		Екі маңызды қате	20
		Үш маңызды қате	15
		Төрт маңызды қате	10
		Өрескел қате	5
		Екі немесе одан да көп өрескел қателіктер	0
Өрескел қателер: ұрыс әдістері тепе-теңдікті жоғалтумен, шамадан тыс амплитудамен мен соққы және қорғаныс әрекеттерінің сипаттамаларын бұзумен орындалады: (сәтсіздіктер, құлау, өткізіп алған айқын соққылар, бастың қауіпті қозғалысы); б) жауынгерлік әдістер бокс ережелерін өрескел бұза отырып орындалады: (белден төмен соққылар, лақтыру, бас пен аяқтың қауіпті қимылдары).			
Маңызды қателер: а) қажетті қашықтықты жоғалтумен қорғаныс және соққы әрекеттеріндегі шектен тыс амплитудасы: (серіктесті кешіктірумен, ұстап тұру және итерумен) б) Ұрыс әдістерін тиімді орындалмайды: (ұрыстан шаршағанда координацияны жоғалтып, соққыларды өткізіп жіберу)			
Болмашы қателер: а) жаттығулар соққы әрекеттерінің сипаттамаларының шамалы бұзылуымен орындалды (жұдырықтың орналасуы, соққы қашықтығын жоғалту). б) жаттығулар ережелерді шамалы бұзумен орындалады: (дұрыс емес соққылар үшін ескертулер)			

**Бокс мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері
(қысқартылған оқу түрі үшін)**

№ р/р	Сынақ түрі	Тапсырманы орындау кезіндегі қателер саны	Ұпай
1	«Көленкемен жұмыс» имитациялық жаттығуларында бокс техникасын көрсету	Тапсырманы қатесіз орындау	20
		Бір кішкене қателік	18
		Екі кішігірім қате	16
		Үш кішігірім қате	14
		Бір маңызды қате	12
		Екі маңызды қате	10
		Үш маңызды қате	8
		Өрескел қате	5
		Екі немесе одан да көп қателер	0
Өрескел қателер: а) тепе-теңдікті жоғалту және құлау жағдайында қозғалу; б) соққылар мен қорғаныстарды орындау кезінде тепе-теңдік пен үйлестіруді жоғалту; Маңызды қателер: а) соққылар мен қорғаныстарды орындау кезінде қозғалыс динамикасын тепе-теңдікті және байланыстарды бұзу; б) соққылар мен қорғаныстарды орындау кезінде көтеріңкі басымен және ашылмаған жұдырықпен соққылар; Кішігірім қателіктер: а) қозғалыстардағы, соққылар мен қорғаныстардағы кеңістік-уақыттық сипаттамалардың шамалы бұзылуы; б) спорт түрінің ережелері бойынша жабдықтаудағы бұзушылықтар.			
2	Тапсырма бойынша серіктестердің бокс техникасын көрсетуі: «шартты күрес»	Тапсырманы қатесіз орындау	20
		Бір болмашы қателік	18
		Екі болмашы қателік	16
		Үш болмашы қателік	14
		Бір маңызды қателік	12
		Екі маңызды қателік	10
		Үш маңызды қателік	8
		Өрескел қателік	5
		Екі немесе одан да көп елеулі қателер	0

Өрескел қателер:

а) жаттығулар тепе-теңдікті жоғалтумен, қателіктермен, мүлт жіберу, сәтсіздіктермен «ашық қолғаппен» және қағып жіберу соққылармен орындалады;

б) ұсынған «шартты күрес «тапсырмаларының шарттарын орындамау;

Маңызды қателер

а) қажетті қашықтықты жоғалтумен қорғаныс және соққы соққы әрекеттеріндегі шамадан тыс амплитудасы.

б) жаттығулар координацияның бұзылуымен және қорғаныс әрекеттерінің уақытша сипаттамаларының бұзылуымен орындалады: (кешігіп);

Болмашы қателер:

а) жаттығулар соққы әрекеттерінің сипаттамаларын шамалы бұзылуымен орындалды (жұдырықтың орындалуы, соққы қашықтығын жоғалту);

б) жаттығулар шабуылдар мен қорғаныс әрекеттерінде жеткіліксіз амплитудамен орындалады.

3	Боксшының арнайы дайындығын анықтау: «еркін күрес»	Тапсырманы қатесіз орындау	20
		Бір болмашы қателік	18
		Екі болмашы қателік	16
		Үш болмашы қателік	14
		Бір маңызды қателік	12
		Екі маңызды қателік	10
		Үш маңызды қателік	8
		Өрескел қателік	5
		Екі немесе одан да көп елеулі қателер	0

Өрескел қателер:

а) ұрыс әдістері тепе-теңдікті жоғалтумен, шамадан тыс амплитудамен мен соққы және қорғаныс әрекеттерінің сипаттамаларын бұзумен орындалады: (сәтсіздіктер, құлау, өткізіп алған айқын соққылар, бастың қауіпті қозғалысы);

б) жауынгерлік әдістер бокс ережелерін өрескел бұза отырып орындалады: (белден төмен соққылар, лақтыру, бас пен аяқтың қауіпті қимылдары).

Маңызды қателер:

а) қажетті қашықтықты жоғалтумен қорғаныс және соққы әрекеттеріндегі шектен тыс амплитудасы: (серіктесті кешіктірумен, ұстап тұру және итерумен)

б) Ұрыс әдістерін тиімді орындалмайды: (ұрыстан шаршағанда координацияны жоғалтып, соққыларды өткізіп жіберу)

Болмашы қателер:

а) жаттығулар соққы әрекеттерінің сипаттамаларының шамалы бұзылуымен орындалды (жұдырықтың орналасуы, соққы қашықтығын жоғалту).

б) жаттығулар ережелерді шамалы бұзумен орындалады: (дұрыс емес соққылар үшін ескертулер)

**Грек-рим, еркін күрес мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері
(оқу мерзімі 3 жыл)**

№	А. Арнайы жаттығулар	ҰПАЙ	До 55 кг дейін	До 66 кг	До 74 кг	До 84 кг.	Свыше 90 кг.
1	«Көпірден көшу»	50	20 сек.	21 сек.	21 сек.	23 сек.	30 сек.
	жаттығуын орындау	40	22 сек.	23 сек.	23 сек.	25 сек.	32 сек.
	Н.к.-басын кілемге	35	24 сек.	25 сек.	25 сек.	27 сек.	34 сек.
	қойыңыз, қолдарыңыз	20	24 сек.	25 сек.	25 сек.	27 сек.	34 сек.
	«ілмекке» байланады, білектері кілемге тиеді. (Нормативтік уақыт 10 рет)	15	25 сек.	26 сек.	26 сек.	28 сек.	35 сек.
2	«Көпірде жүгіру»	50	25 сек.	26 сек.	28 сек.	30 сек.	32 сек.
	жаттығуын орындау	40	28 сек.	29 сек.	30 сек.	33 сек.	35 сек.
	. Н.к- көпір, қолдары	35	30 сек.	31 сек.	32 сек.	35 сек.	37 сек.
	«ілмекке» байланған,	20	30 сек.	31 сек.	32 сек.	35 сек.	37 сек.
	білектер кілемге тиеді. (әр бағытта 5 рет)	15	31 сек.	32 сек.	33 сек.	36 сек.	38 сек.
3	«Маникенді лақтыру»	50	29 сек.	31 сек.	36 сек.	37 сек.	39 сек.
	жаттығуын иілу арқылы	40	32 сек.	34 сек.	35 сек.	40 сек.	42 сек.
	орындау (секундына 10 рет)	35	35 сек.	37 сек.	38 сек.	43 сек.	45 сек.
		20	35 сек.	37 сек.	38 сек.	43 сек.	45 сек.
		15	36 сек.	38 сек.	39 сек.	44 сек.	46 сек.

ЕСКЕРТУ: № 3 жаттығуларда манекеннің салмағы-66 кг. дейінгі барлық салмақ категориялары үшін -24 кг. құрайды
74 кг. дейінгі барлық салмақ категориялары үшін 28 кг.
90 кг. асатын барлық салмақ категориялары үшін 32 кг.

Б. Техника

Б. Еркін және грек-рим күресінің техникасы		50 ұпай	45 ұпай	35 ұпай	20 ұпай	15 ұпай
А)	Төңкерістер: бұралу, домалау, ауытқу, кеңейту (тек еркін күрес үшін) иілу	Әр түрлі жағдайларда техниканы орындау	Қарсыластың статистикалық қалпында әртүрлі тұтқалардан техниканы орындау.	Қозғалыс кезінде бір ғана ұстағышпен техниканы орындау	Қарсыластың статикалық күйінде бір ұстаудан техниканы орындау	Серіктес ыңғайлы жағдайда болған кезде техниканы орындау
Б)	Лақтыру: еңкейту (тек еркін күрес үшін), арқадан асыра домалау, ауытқу.	-«-	-«-	-«-	-«-	-«-
В)	Тік тұру: айналдыру арқылы жұлқа көтеру, сұңгу, отыру (тек еркін күрес үшін) айналу.	-«-	-«-	-«-	-«-	-«-
Г)	Лақтыру: иықпен домалау («диірмен»), арқаны айналдырумен, арқамен ауытқу.	-«-	-«-	-«-	-«-	-«-
Д)	Құлату: бұрап, ұрып жығу.	-«-	-«-	-«-	-«-	-«-
Е)	Комбинация: бұралу, домалау, ауытқу, кеңейту (тек еркін күрес үшін) иілу	-«-	-«-	-«-	-«-	-«-

В. Бақылау айқасы

В. Бақылау айқасы	50 ұпай	45 ұпай	35 ұпай	20 ұпай	15 ұпай
Емтихан алушының тапсырмасы бойынша жарыс ережелерімен белгіленген мерзімдерде жүзеге асырылады.	Таза жеңіске жету.	Ұпай бойынша жеңу	Кішкентай есеппен жеңу.	Күрес кезінде техникалық әрекеттер үшін ұпай жинау.	Күрес кезінде 1 техникалық ұпай алу.

ЕСКЕРТПЕ: Таңдалған спорт түріне түсу емтихандарының ұпайлары үш ұпайдың орташа арифметикалық мәні ретінде көрсетіледі (А, Б, В бөлімдері үшін).

**Грек-рим, еркін күрес мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері
(қысқартылған оқу түрі үшін)**

№	А. Специальные упражнения	ҰПАЙ	55 кг. дейін	66 кг. дейін	74 кг. дейін	84 кг. дейін	90 кг-нан астам.
1	«Көпірден көшу» жаттығуын орындау Н.к.-басын кілемге қойыңыз, қолдарыңыз «ілемке» байланады, білектері кілемге тиеді. (Нормативтік уақыт 10 рет)	20 15 10 5 3	20 сек. 22 сек. 24 сек. 24 сек. 25 сек.	21 сек. 23 сек. 25 сек. 25 сек. 26 сек.	21 сек. 23 сек. 25 сек. 25 сек. 26 сек.	23 сек. 25 сек. 27 сек. 27 сек. 28 сек.	30 сек. 32 сек. 34 сек. 34 сек. 35 сек.
2	«Көпірде жүгіру» жаттығуын орындау . Н.к- көпір, қолдары «ілемке» байланған, білектер кілемге тиеді. (әр бағытта 5 рет)	20 15 10 5 3	25 сек. 28 сек. 30 сек. 30 сек. 31 сек.	26 сек. 29 сек. 31 сек. 31 сек. 32 сек.	28 сек. 30 сек. 32 сек. 32 сек. 33 сек.	30 сек. 33 сек. 35 сек. 35 сек. 36 сек.	32 сек. 35 сек. 37 сек. 37 сек. 38 сек.
3	«Маникенді лақтыру» жаттығуын иілу арқылы орындау (секундына 10 рет)	20 15 10 5 3	29 сек. 32 сек. 35 сек. 35 сек. 36 сек.	31 сек. 34 сек. 37 сек. 37 сек. 38 сек.	36 сек. 35 сек. 38 сек. 38 сек. 39 сек.	37 сек. 40 сек. 43 сек. 43 сек. 44 сек.	39 сек. 42 сек. 45 сек. 45 сек. 46 сек.

ЕСКЕРТПЕ: № 3 жаттығуларда манекеннің салмағы – 66 кг дейінгі барлық салмақ категориялары үшін -24 кг.
74 кг. дейінгі барлық салмақ категориялары үшін 28 кг.
90 кг. асатын барлық салмақ категориялары үшін 32 кг.

Б. Техника

Б. Еркін және грек-рим күресінің техникасы		20 ұпай	15 ұпай	10 ұпай	5 ұпай	3 ұпай
А)	Төңкерістер: бұралу, домалау, ауытқу, кеңейту (тек еркін күрес үшін) иілу	Әр түрлі жағдайларда техниканы орындау	Қарсыластың статистикалық қалпында әртүрлі тұтқалардан техниканы орындау.	Қозғалыс кезінде бір ғана ұстағышпен техниканы орындау	Қарсыластың статикалық күйінде бір ұстаудан техниканы орындау	Серіктес ыңғайлы жағдайда болған кезде техниканы орындау
Б)	Лақтыру: еңкейту (тек еркін күрес үшін), арқадан асыра домалау, ауытқу.	-«-	-«-	-«-	-«-	-«-
В)	Тік тұру: айналдыру арқылы жұлқа көтеру, сүңгу, отыру (тек еркін күрес үшін) айналу.	-«-	-«-	-«-	-«-	-«-
Г)	Лақтыру: иықпен домалау («диірмен»), арқаны айналдырумен, арқамен ауытқу.	-«-	-«-	-«-	-«-	-«-
Д)	Құлату: бұрап, ұрып жығу.	-«-	-«-	-«-	-«-	-«-
Е)	Комбинация: бұралу, домалау, ауытқу, кеңейту (тек еркін күрес үшін) иілу	-«-	-«-	-«-	-«-	-«-

В. Бақылау айқасы

В. Бақылау айқасы	20 ұпай	15 ұпай	10 ұпай	5 ұпай	3 ұпай
Емтихан алушының тапсырмасы бойынша жарыс ережелерімен белгіленген мерзімдерде жүзеге асырылады.	Таза жеңіске жету.	Ұпай бойынша жеңу	Кішкентай есеппен жеңу.	Күрес кезінде техникалық әрекеттер үшін ұпай жинау.	Күрес кезінде 1 техникалық ұпай алу.

ЕСКЕРТПЕ: Таңдалған спорт түріне түсу емтихандарының ұпайлары үш ұпайдың орташа арифметикалық мәні ретінде көрсетіледі (А, Б, В бөлімдері үшін).

**Джиу-джитсу, самбо, дзюдо мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері
(оқу мерзімі 3 жыл)**

№	А. Арнайы жаттығулар	50 ұпай	45 ұпай	35 ұпай	20 ұпай	15 ұпай
1	Көпір, қолдар «ілемке» қосылған - білек кілемге тиіп тұр. Көпірге жүгіру. (әр жаққа 3 рет)	Көпірдегі кілемге және көпірден максималды қарқынмен кілемге өту кезінде тоқтаусыз, екі жаққа да бір қарқынмен жүгіру	Тіректен көпірге және көпірден тірекке біркелкі ауысу, бас пен білектердің бастапқы орнынан 45 градустан астам ығысуы	Тек бір бағытта орындау, кішігірім қадамдар, бас пен білектерді бастапқы күйінен 90 градустан жоғары жылжыту.	90 градустан жоғары бастапқы позициядан бас пен білектерді араластыру. Кілемге басымен тірелген күйде қолдар кілемге тиеді	Бастарды 180 градустан жоғары орын ауыстыру
2	Өзін-өзі сақтандыру. Ауада айналып арқаға құлау. (3 әрекет)	Жоғары ұшу, жұмсақ қону, қолды дұрыс жастықтау, жақсы тарту.	Жеткіліксіз биіктікте ұшу, басын тигізіп құлау.	Бүйірден құлау, арқаңызды кілемге тіреу.	Нашар Топтастыру.	Қолдар денеден кейін кілемге тиеді.
3	Арқасынан құлау.	Жұмсақ қону, жоғары ұшу, қолды дұрыс жастықтау.	Жеткілікті биіктікте ұшпайды.	Қатты қону, жамбасқа құлау, басына тигізу	Шынтақта, жамбаста, белде бүгілген қолдарыңызға құлаңыз.	-«-
4	Қолға секіру (3 әрекет)	Жоғары ұшу, жұмсақ қону.	Жеткілікті биіктікте ұшпайды.	Қатты қону, иекке тигізу, аяққа мерзімінен бұрын тигізу.	Ішке, жамбасқа құлау.	Қолдар амортизацияланбайды
5	Бүйіріңе құлау (3 әрекет)	Жұмсақ домалақ, анық қол соғу, дұрыс топтастыру.	Мерзімінен бұрын немесе кешіктірілген шапалақтау	Тегіс домалақ емес, қытырлақ мақта емес, кілемнің басына тигізу, топтастыру кезінде қателіктер.	Қолыңызды шынтағыңызға бүгіп, нашар топтастыру.	Қол денеден кейін кілемге тиеді.

Б. Самбо, дзюдо күресінің тәсілдері

№	Б. самбо, дзюдо күресінің тәсілдері	50 ұпай	45 ұпай	35 ұпай	20 ұпай	15 ұпай
1	Тік тұру: Лактыру: бұраумен (тепе-теңдікті сақтауға); еңкею (аяқты ұстау); Бұрылу арқылы (диірмен), бұрылыспен (сан); иілу.	Әр түрлі жағдайларда техниканы орындау	Қарсыластың статистикалық қалпында әртүрлі тұтқалардан техниканы орындау.	Қозғалыс кезінде бір ғана ұстағышпен техниканы орындау	Қарсыластың статикалық күйінде бір ұстаудан техниканы орындау	Серіктес ыңғайлы жағдайда болған кезде техниканы орындау
2	Аяқ әрекетімен лақтыру: аяқ тіректері-алдыңғы және артқы; жығу. ілу, т.б.					
3	Партерде. Ұстап алу: бүйірінен, үстінен, көлденең. Бас жақтаң, аяқтаң (тек қана самбоға)	-«-	-«-	-«-	-«-	-«-
4	Ауырту тәсілдері: қол түйіні, шынтақ тұтқасы, иінтірек (разгибанием) тізе (тек қана самбоға), ахилл сіңірін қысу (самбо үшін).	-«-	-«-	-«-	-«-	-«-
5	ДЗЮДО. Тұншықтыру: білекпен, отворотом.	-«-	-«-	-«-	-«-	-«-

В. Бақылау айқасы

В. БАҚЫЛАУ АЙҚАСЫ	50 ұпай	45 ұпай	35 ұпай	20 ұпай	15 ұпай
Емтихан алушының тапсырмасы бойынша жарыс ережелерімен белгіленген мерзімдерде жүзеге асырылады.	Таза жеңіске жету.	Ұпай бойынша жеңу	Кішкентай есеппен жеңу.	Күрес кезінде техникалық әрекеттер үшін ұпай жинау.	Күрес кезінде 1 техникалық ұпай алу.

ЕСКЕРТПЕ: Таңдалған спорт түріне түсу емтихандарының ұпайлары үш ұпайдың орташа арифметикалық мәні ретінде көрсетіледі (А, Б, В бөлімдері үшін).

**Джиу-джитсу, самбо, дзюдо мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері
(қысқартылған оқу түрі үшін)**

№	А. Специальные упражнения	20 ұпай	15 ұпай	10 ұпай	5 ұпай	3 ұпай
1	Көпір, қолдар «ілемке» қосылған - білек кілемге тиіп тұр. Көпірге жүгіру. (әр жаққа 3 рет)	Көпірдегі кілемге және көпірден максималды қарқынмен кілемге өту кезінде тоқтаусыз, екі жаққа да бір қарқынмен жүгіру	Тіректен көпірге және көпірден тірекке біркелкі ауысу, бас пен білектердің бастапқы орнынан 45 градустан астам ығысуы	Тек бір бағытта орындау, кішігірім қадамдар, бас пен білектерді бастапқы күйінен 90 градустан жоғары жылжыту.	90 градустан жоғары бастапқы позициядан бас пен білектерді араластыру. Кілемге басымен тірелген күйде қолдар кілемге тиеді	Бастарды 180 градустан жоғары орын ауыстыру
2	Өзін-өзі сақтандыру. Ауада айналып арқаға құлау. (3 әрекет)	Жоғары ұшу, жұмсақ қону, қолды дұрыс жастықтау, жақсы тарту.	Жеткіліксіз биіктікте ұшу, басын тигізіп құлау.	Бүйірден құлау, арқаңызды кілемге тіреу.	Нашар Топтастыру.	Қолдар денеден кейін кілемге тиеді.
3	Арқасынан құлау.	Жұмсақ қону, жоғары ұшу, қолды дұрыс жастықтау.	Жеткілікті биіктікте ұшпайды.	Қатты қону, жамбасқа құлау, басына тигізу	Шынтақта, жамбаста, белде бүгілген қолдарыңызға құлаңыз.	-«-
4	Қолға секіру (3 әрекет)	Жоғары ұшу, жұмсақ қону.	Жеткілікті биіктікте ұшпайды.	Қатты қону, иекке тигізу, аяққа мерзімінен бұрын тигізу.	Ішке, жамбасқа құлау.	Қолдар амортизацияланбайды
5	Бүйіріңе құлау (3 әрекет)	Жұмсақ домалақ, анық қол соғу, дұрыс топтастыру.	Мерзімінен бұрын немесе кешіктірілген шапалақтау	Тегіс домалақ емес, қытырлақ мақта емес, кілемнің басына тигізу, топтастыру кезінде қателіктер.	Қолыңызды шынтағыңызға бүгіп, нашар топтастыру.	Қол денеден кейін кілемге тиеді.

Б. Самбо, дзюдо күресінің тәсілдері

№	Б. Техника борьбы самбо, дзюдо	20 ұпай	15 ұпай	10 ұпай	5 ұпай	3 ұпай
1	Тік тұру: Лактыру: бұраумен (тепе-теңдікті сақтауға); еңкею (аяқты ұстау); Бұрылу арқылы (диірмен), бұрылыспен (сан); иілу.	Әр түрлі жағдайларда техниканы орындау	Қарсыластың статистикалық қалпында әртүрлі тұтқалардан техниканы орындау.	Қозғалыс кезінде бір ғана ұстағышпен техниканы орындау	Қарсыластың статикалық күйінде бір ұстаудан техниканы орындау	Серіктес ыңғайлы жағдайда болған кезде техниканы орындау
2	Аяқ әрекетімен лақтыру: аяқ тіректері-алдыңғы және артқы; жығу, ілу, т.б.	-«-	-«-	-«-	-«-	-«-
3	Партерде. Ұстап алу: бүйірінен, үстінен, көлденең. Бас жақтаң, аяқтаң (тек қана самбоға)	-«-	-«-	-«-	-«-	-«-
4	Ауырсыну әдістері: қол түйіні, шынтақ тұтқасы, тізе (иінтірегі) (тек самбо үшін), ахилл сіңірін қысу (самбо үшін).	-«-	-«-	-«-	-«-	-«-
5	ДЗЮДО. Тұншықтыру: білекпен, отворотом.	-«-	-«-	-«-	-«-	-«-

В. Бақылау айқасы

В. БАҚЫЛАУ АЙҚАСЫ	20 ұпай	15 ұпай	10 ұпай	5 ұпай	3 ұпай
Емтихан алушының тапсырмасы бойынша жарыс ережелерімен белгіленген мерзімдерде жүзеге асырылады.	Таза жеңіске жету.	Ұпай бойынша жеңу	Кішкентай есеппен жеңу.	Күрес кезінде техникалық әрекеттер үшін ұпай жинау.	Күрес кезінде 1 техникалық ұпай алу.

ЕСКЕРТПЕ: Таңдалған спорт түріне түсу емтихандарының ұпайлары үш ұпайдың орташа арифметикалық мәні ретінде көрсетіледі (А, Б, В бөлімдері үшін).

**Qazaq kuresi мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері
(күндізгі оқу мерзімі 3 жыл)**

№	Тесттердің атауы	ЕРЛЕР								ӘЙЕЛДЕР							
		50	45	35	30	25	15	10	5	50	45	35	30	25	15	10	5
1	Жамбастан лақтыру (30 сек.), бірнеше рет	20	18	16	14	12	10	8	6	20	18	16	14	12	10	8	6
2	Иықтан лақтыру (30 сек.), бірнеше рет	20	18	16	14	12	10	8	6	20	18	16	14	12	10	8	6
3	Алдынан жығу (30 сек.), бірнеше рет	20	18	16	14	12	10	8	6	20	18	16	14	12	10	8	6

**Qazaq kuresi мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері
(қысқартылған оқу түрі үшін)**

№	Тесттердің атауы	ЕРЛЕР								ӘЙЕЛДЕР							
		20	18	16	14	12	10	8	5	20	18	16	14	12	10	8	5
1	Жамбастан лақтыру (30 сек.), бірнеше рет	20	18	16	14	12	10	8	6	20	18	16	14	12	10	8	6
2	Иықтан лақтыру (30 сек.), бірнеше рет	20	18	16	14	12	10	8	6	20	18	16	14	12	10	8	6
3	Алдынан жығу (30 сек.), бірнеше рет	20	18	16	14	12	10	8	6	20	18	16	14	12	10	8	6

**Шахмат мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері
(күндізгі оқу мерзімі 3 жыл)**

№	Тесттердің атауы	ЕРЛЕР										ӘЙЕЛДЕР									
		ҰПАЙ																			
		50	45	40	35	30	25	20	15	10	5	50	45	40	35	30	25	20	15	10	5
1	lichess.org платформасында (Puzzle Storm) 3 минут уақыт ішінде есептеп шешу (3 әрекет).	50 и	45-49	40-44	35-39	30-34	25-29	20-24	15-19	10-14	9 және аз	40 және жоғары	35-39	30-34	25-29	20-24	15-19	10-14	5-9	1-4	1

**Шахмат мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері
(қысқартылған оқу түрі үшін)**

№	Тесттің атауы	ЕРЛЕР										ӘЙЕЛДЕР									
		ҰПАЙ																			
		20	18	16	14	12	10	8	6	4	0-2	20	18	16	14	12	10	8	6	4	2
1	lichess.org платформасында (Puzzle Storm) 3 минут уақыт ішінде есептеп шешу (3 әрекет).	50 и выше	45-49	40-44	35-39	30-34	25-29	20-24	15-19	10-14	9 және аз	40 және жоғары	35-39	30-34	25-29	20-24	15-19	10-14	5-9	1-4	1

**Шаңғы спорты мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның стандарттары
(күндізгі оқу мерзімі 3 жыл)**

Сынақ түрлері	ЕРЛЕР										ӘЙЕЛДЕР									
	ҰПАЙ																			
	50	45	40	35	30	25	20	15	10	5	50	45	40	35	30	25	20	15	10	5
Шаңғы жарысы және биатлон 1. Роликті шаңғымен жүру техникасын көрсету (қателіктер) 2. Кросс, ерлер – 3 км, әйелдер – 2 км. (мин., сек.)	1 10.15	2 10.20	3 10.30	4 10.40	5 10.50	6 11.00	7 11.10	8 11.20	9 11.30	10 және көбірек 11.35 және көбірек	1 8.35	2 8.40	3 8.50	4 9.00	5 9.10	6 9.20	7 9.30	8 9.40	9 9.50	10 және көбірек 9.55 және көбірек
Шаңғы спорт 1.Ұзындығы 15 м жазық алаңда параллель шаңғыларды қосу қозғалысындағы еліктеу (қателіктер) 2. Ұзындығы 50 м, қақпаның ені 3 м. (сек) «арі-бері тебу» бағытының өтуі	1 9,5	2 9,6	3 9,7	4 9,8	5 9,9	6 10,0	7 10,1	8 10,2	9 10,3	10 және көбірек 10,4 және көбірек	1 10,5	2 10,6	3 10,7	4 10,8	5 10,9	6 11,0	7 11,1	8 11,2	9 11,3	10 және көбірек 11,4 және көбірек
Шаңғы қоссайысы 1, Роликті шаңғымен қозғалу техникасын көрсету (қателіктер) 2, Шаңғы трамплинінен шаңғымен секіруді орындау техникасын көрсету - еліктеу. (қателер) 3, Кросс-, ерлер – 3 км (мин., сек.)	1 1 10.15	2 2 10.20	3 3 10.30	4 4 10.40	5 5 10.50	6 6 11.00	7 7 11.10	8 8 11.20	9 9 11.30	10 және көбірек 10 және көбірек 11.35 және көбірек										
Шаңғымен секіру 1, Шаңғы трамплинінен шаңғымен секіру техникасын көрсету (еліктеу). Қателер 2, Тұрып тұрған қалыптан ұзындыққа секіру (см)	1 285	2 280	3 275	4 270	5 265	6 260	7 255	8 250	9 245	10 және көбірек 24.0 және аздау	1 185	2 180	3 175	4 170	5 165	6 160	7 155	8 150	9 145	10 және көбірек 140 және көбірек

**Шаңғы спорты мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның стандарттары
(қысқартылған оқу түрі үшін)**

Сынақ түрлері	ЕРЛЕР					ӘЙЕЛДЕР				
	ҰПАЙ									
	20	15	10	5	0	20	15	10	5	0
Шаңғы жарысы және биатлон 1. Роликті шаңғымен жүру техникасын көрсету (қателіктер) 2. Кросс, ерлер – 3 км, әйелдер – 2 км. (мин., сек.)	1 10.15	4 10.40	6 11.00	9 11.30	10 және көбірек 11.35 және көбірек	1 8.35	4 9.00	6 9.20	9 9.50	10 және көбірек 9.55 және көбірек
Шаңғы спорт 1. Ұзындығы 15 м жазық алаңда параллель шаңғыларды қосу қозғалысындағы еліктеу (қателіктер) 2. Ұзындығы 50 м, қақпаның ені 3 м. (сек) «арі-бері тебу» бағытының өтуі	1 9,5	4 9,8	6 10,0	9 10,3	10 және көбірек 10,4 және көбірек	1 10,5	4 10,8	6 11,0	9 11,3	10 және көбірек 11,4 және көбірек
Шаңғы қоссайысы 1, Роликті шаңғымен қозғалу техникасын көрсету (қателіктер) 2, Шаңғы трамплинінен шаңғымен секіруді орындау техникасын көрсету - еліктеу. (қателер) 3, Кросс-, ерлер – 3 км (мин., сек.)	1 1 10.15	4 4 10.40	6 6 11.00	9 9 11.30	10 және көбірек 10 және көбірек 11.35 және көбірек					
Шаңғымен секіру 1, Шаңғы трамплинінен шаңғымен секіру техникасын көрсету (еліктеу). Қателер 2, Тұрып тұрған қалыптан ұзындыққа секіру (см)	1 285	4 270	6 260	9 245	10 және көбірек 240 және аздау	1 185	4 170	6 160	9 145	10 және көбірек 140 және аздау

**Мәнерлеп сырғанау мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның стандарттары
(күндізгі оқу мерзімі 3 жыл)**

Сынақ түрлері	ЕРЛЕР										ӘЙЕЛДЕР									
	ҰПАЙ																			
	50	45	40	35	30	25	20	15	10	5	50	45	40	35	30	25	20	15	10	5
1. Мәнерлеп сырғанау техникасына еліктеу: А) техникалық еліктеу: ерлер – 6 мин; Әйелдер - 4 мин (қателіктер) В) секіруге еліктеу: ерлер - 3 мин; Әйелдер - 1,5 мин (қателіктер)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 және көбірек	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 және көбірек
2. 30 м. жүгіру (сек)	4,3	4,4	4,5	4,6	4,7	4,8	4,9	5,0	5,1	5,2 және көбірек	5,0	5,1	5,2	5,3	5,4	5,5	5,6	5,7	5,8	5,9 және көбірек
3. Орнынан үш рет секіру (см)	725	720	715	710	705	700	695	690	680	675 және аздау	605	600	595	590	585	580	575	570	560	55 және аздау

**Мәнерлеп сырғанау мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның стандарттары
(қысқартылған оқу түрі үшін)**

Сынақ түрлері	ЕРЛЕР					ӘЙЕЛДЕР				
	ҰПАЙ									
	20	15	10	5	0	20	15	10	5	0
1. Мәнерлеп сырғанау техникасына еліктеу:										
А) техникалық еліктеу: ерлер – 6 мин; Әйелдер - 4 мин (қателіктер)	1	4	6	9	0 және көбірек	1	4	6	9	10 және көбірек
В) секіруге еліктеу: ерлер - 3 мин; Әйелдер - 1,5 мин (қателіктер)	1	4	6	9	10 және көбірек	1	4	6	9	10 және көбірек
2. 30 м. жүгіру (сек)	4,3	4,6	4,8	5,1	5,2 және көбірек	5,0	5,3	5,5	5,8	5,9 және көбірек
3. Орнынан үш рет секіру (см)	725	710	700	680	675 және аздау	605	590	580	560	555 және аздау

**Мәнерлеп сырғанау мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның стандарттары
(күндізгі оқу мерзімі 3 жыл)**

Сынақ түрлері	ЕРЛЕР											ӘЙЕЛДЕР										
	ҰПАЙ																					
	50	45	40	35	30	25	20	15	10	5	0	50	45	40	35	30	25	20	15	10	5	0
1. Жеке мәнерлеп сырғанау (әйелдер мен ерлер): Қысқа бағдарлама элементтерін (қателерді) орындау	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11 және көбірек	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11 және көбірек
2. 30 м. жүгіру (сек)	4,3	4,4	4,5	4,6	4,7	4,8	4,9	5,0	5,1	5,2	5,3	5,0	5,1	5,2	5,3	5,4	5,5	5,6	5,7	5,8	5,9	6,0
3. Орнынан үш рет секіру (см)	725	720	715	710	705	700	695	690	680	675	650	605	600	595	590	585	580	575	570	560	555	550

**Мәнерлеп сырғанау мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның стандарттары
(қысқартылған оқу түрі үшін)**

Сынақ түрлері	ЕРЛЕР					ӘЙЕЛДЕР				
	ҰПАЙ									
	20	15	10	5	0	20	15	10	5	0
1. Жеке мәнерлеп сырғанау (әйелдер мен ерлер): Қысқа бағдарлама элементтерін (қателерді) орындау	1	4	6	9	10 және көбірек	1	4	6	9	10 және көбірек
2. 30 м. жүгіру (сек)	4,3	4,6	4,8	5,1	5,2 және көбірек	5,0	5,3	5,5	5,8	5,9 және көбірек
3. Орнынан үш рет секіру (см)	725	710	700	680	675 және аздау	605	590	580	560	555 және аздау

**Атыс спорт мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның стандарттары
(күндізгі оқу мерзімі 3 жыл)**

Сынақ түрлері	ЕРЛЕР											ӘЙЕЛДЕР											
	ҰПАЙ																						
	50	45	40	35	30	25	20	15	10	5	0	50	45	40	35	30	25	20	15	10	5	0	
Оқ ату А) Қарумен жаттығуларды орындау (бес атудың нәтижесін көрсету)	47	45	43	41	39	37	35	33	31	30	28 және азырақ	46	45	43	41	39	37	35	33	31	0	25	
2. 30 м жүгіру (сек.)	4,3	4,4	4,5	4,6	4,7	4,8	4,9	5,0	5,1	5,2	5,5 және көбірек	5,0	5,1	5,2	5,3	5,4	5,5	5,6	5,7	5,8	,9	6.0	
3.Үш рет тұрып секіру (см) Садақпен ату	725	720	715	710	705	700	695	690	680	675	670 және азырақ	605	600	595	590	585	580	575	570	560	55	550 және азырақ	
Садақпен ату 1. Садақты иекке тартыңыз (рет саны)	26	25	24	23	22	21	20	15	10	9	8 және азырақ	21	20	19	18	17	16	15	10	5		3 және азырақ	
2. Садақты қалыпта ұстау (сек.)	21	20	19	18	17	16	15	14	10	9	8 және азырақ	16	15	14	13	12	11	10	9	5		3 және азырақ	
3. 30 м жүгіру (сек.)	4,3	4,4	4,5	4,6	4,7	4,8	4,9	5,0	5,1	5,2	5,5 және көбірек	5,0	5,1	5,2	5,3	5,4	5,5	5,6	5,7	5,8	,9	6,0 және көбірек	
4. Үш қарғып секіру (см)	725	720	715	710	705	700	695	690	680	675	670 және азырақ	605	600	595	590	585	580	575	570	560	55	550 және азырақ	

**Атыс спорт мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның стандарттары
(қысқартылған оқу түрі үшін)**

Сынақ түрлері	ЕРЛЕР					ӘЙЕЛДЕР				
	ҰПАЙ									
	20	15	10	5	0	20	15	10	5	0
Оқ ату А) Қарумен жаттығуларды орындау (бес атудың нәтижесін көрсету)	47	41	37	31	30 және аздау	46	41	37	31	0 және аздау
2. 30 м жүгіру (сек.)	4,3	4,6	4,8	5,1	5,2 және көбірек	5,0	5,3	5,5	5,8	5,9 және көбірек
3. Үш рет тұрып секіру (см) Садақпен ату	725	710	700	680	675 және аздау	605	590	580	560	555 және аздау
Садақпен ату										
1. Садақты иекке тартыңыз (рет саны)	26	23	21	10	9 және аздау	21	18	16	5	4 және аздау
2. Садақты қалыпта ұстау (сек.)	21	18	16	10	9 және аздау	16	13	11	5	4 және аздау
3. 30 м жүгіру (сек.)	4,3	4,6	4,8	5,1	5,2 және көбірек	5,0	5,3	5,5	5,8	5,9 және аздау
4. Үш қарғып секіру (см)	725	710	700	680	675 және аздау	605	590	580	560	555 және аздау

**Велоспорт мамандану бойынша екінші шығармашылық емтиханның стандарттары
(күндізгі оқу мерзімі 3 жыл)**

Сынақ түрлері	ЕРЛЕР											ӘЙЕЛДЕР										
	ҰПАЙ																					
	50	45	40	35	30	25	20	15	10	5	0	50	45	40	35	30	25	20	15	10	5	0
Жарыс уақыты бойынша сынақ нұсқасы 1. ерлер –25 км (мин. сек) 2. әйелдер – 15 км (мин. сек)	31.00	32.00	35.00	38.00	40.00	42.00	44.00	46.00	48.00	50.00	50 жоғары	20.00	21.00	22.00	23.00	24.00	25.00	26.00	27.00	28.00	30.00	30 жоғары
2. 30 м (сек) жүгіру	4,3	4,4	4,5	4,6	4,7	4,8	4,9	5,0	5,1	5,2	5,5	5,0	5,1	5,2	5,3	5,4	5,5	5,6	5,7	5,8	5,9	6,0
3. Үш қарғып секіру (см)	725	720	715	710	705	700	695	690	680	675	650	605	600	595	590	585	580	575	570	560	555	550

**Велоспорт мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері
(қысқартылған оқу түрі үшін)**

Сынақ түрлері	ЕРЛЕР					ӘЙЕЛДЕР				
	ҰПАЙ									
	20	15	10	5	0	20	15	10	5	0
Уақытты бөлек бастау жарысы ерлер –25 км (мин.сек)	31.00	38.00	42.00	48.00	50.00					
әйелдер –15км (мин.сек)						20.00	23.00	25.00	28.00	30.00
2. 30 м. жүгіру (сек)	4,3	4,6	4,8	5,1	5,2	5,0	5,3	5,5	5,8	5,9
3. Орнынан үш рет секіру (см)	725	710	700	680	675	605	590	580	560	555

**Тоғызқұмалақ мамандандыру бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері
(күндізгі оқу мерзімі 3 жыл)**

№	Тапсырма түрлері	50 ұпай	40 ұпай	30 ұпай	20 ұпай	10 ұпай	0 ұпай
1	Тастардың бастапқы орналасуы, ұяшықтардың атауы	Толық орналастыру, түсіндіру, көрсету және сұрақтарға жауап беру	Толық орналастыру, егжей-тегжейлі түсіндіру және көрсету	Толық түсіндірмесі бар, толық орналасу	Қысқаша түсіндірмемен дұрыс орналастыру	Дұрыс орналастыру, бірақ түсіндірусіз	Жаттығу орындамау
2	Бірінші ойын стратегиясы, дебют	Стратегияның толық сипаттамасы мысалдар, талдаулар және сұрақтарға жауаптар	Ойынның стратегиясы, мысалдары, түсіндірмесі және талдауы.	Егжей-тегжейлі стратегия мысалдармен және түсіндірумен	Мысалдары бар қарапайым стратегия	Жалпы стратегия, бірақ мысалдар жоқ	Жаттығу орындамау
3	Тоғызқұмалақтағы шабуыл мен қорғаудың негізгі принциптерін түсіндіріңіз	Толық түсініктеме, мысалдар, талдау, демонстрация және сұрақтарға жауаптар	Толық түсіндіру, мысалдар, талдау және көрсету	Мысалдар мен талдаулармен толық түсініктеме	Мысалдармен негізгі принциптер	Мысалдарсыз жалпы түсініктеме	Жаттығу орындамау
4	Тоғызқұмалақ ойынында "туздық" алу процесін көрсетіңіз	Барлық сұрақтарға жауаптар, соның ішінде күрделі және стандартты емес жағдайлар	Мысалдарды егжей-тегжейлі тактикалық талдау	Туздық алу ережелерін толық және нақты түсіндіру	Бірнеше мысал, бірақ терең тактикалық зерттеу жоқ	Туздық алу процесі туралы негізгі түсінік, бірақ кейбір қателіктермен	Жаттығу орындамау
5	Бір партияға талдау жасаңыз тоғызқұмалақта	Толық талдау, мысалдар, түсініктеме, сыни талдау және сұрақтарға жауаптар	Толық талдау, мысалдар, түсіндіру және сыни талдау	Мысалдар мен түсіндірмелермен толық талдау	Мысалдармен негізгі талдау	Талдаусыз жалпы сипаттама	Жаттығу орындамау

**Тоғызқұмалақ мамандандыру бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері
(қысқартылған оқу түрі үшін)**

№	Тапсырма түрлері	20 ұпай	15 ұпай	10 ұпай	5 ұпай	3 ұпай	0 ұпай
1	Тастардың бастапқы орналасуы, ұяшықтардың атауы	Толық орналастыру, түсіндіру, көрсету және сұрақтарға жауап беру	Толық орналастыру, егжей-тегжейлі түсіндіру және көрсету	Толық түсіндірмесі бар, толық орналасу	Қысқаша түсіндірмемен дұрыс орналастыру	Дұрыс орналастыру, бірақ түсіндірусіз	Жаттығу орындамау
2	Бірінші ойын стратегиясы, дебют	Стратегияның толық сипаттамасы, мысалдар, талдаулар және сұрақтарға жауаптар	Ойынның стратегиясы, мысалдары, түсіндірмесі және талдауы.	Егжей-тегжейлі стратегия, мысалдармен және түсіндірумен	Мысалдары бар қарапайым стратегия	Жалпы стратегия, бірақ мысалдар жоқ	Жаттығу орындамау
3	Тоғызқұмалақтағы шабуыл мен қорғаудың негізгі принциптерін түсіндіріңіз	Толық түсініктеме, мысалдар, талдау, демонстрация және сұрақтарға жауаптар	Толық түсіндіру, мысалдар, талдау және көрсету	Мысалдар мен талдаулармен толық түсініктеме	Мысалдармен негізгі принциптер	Мысалдарсыз жалпы түсініктеме	Жаттығу орындамау
4	Тоғызқұмалақ ойынында "туздық" алу процесін көрсетіңіз	Барлық сұрақтарға жауаптар, соның ішінде күрделі және стандартты емес жағдайлар	Мысалдарды егжей-тегжейлі тактикалық талдау	Туздық алу ережелерін толық және нақты түсіндіру	Бірнеше мысал, бірақ терең тактикалық зерттеу жоқ	Туздық алу процесі туралы негізгі түсінік, бірақ кейбір қателіктермен	Жаттығу орындамау
5	Бір партияға талдау жасаңыз тоғызқұмалақта	Толық талдау, мысалдар, түсініктеме, сыни талдау және сұрақтарға жауаптар	Толық талдау, мысалдар, түсіндіру және сыни талдау	Мысалдар мен түсіндірмелермен толық талдау	Мысалдармен негізгі талдау	Талдаусыз жалпы сипаттама	Жаттығу орындамау

**Есу спорты мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері
(күндізгі оқу мерзімі 3 жыл)**

Сынақ түрлері	ЕРЛЕР										ӘЙЕЛДЕР									
	ҰПАЙ																			
	50	45	40	35	30	25	20	15	10	5	50	45	40	35	30	25	20	15	10	5
1. Байдаркада/канозде есу техникасын көрсету (қателіктер)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 және көбірек	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10 және көбірек
2. Жүгіру, ерлер – 3 км, әйелдер – 2 км. (мин., сек.)	10.15	10.20	10.30	10.40	10.50	11.00	11.10	11.20	11.30	11.35 және көбірек	8.35	8.40	8.50	9.00	9.10	9.20	9.30	9.40	9.50	9.55 және көбірек

**Есу спорты мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері
(қысқартылған оқу түрі үшін)**

Сынақ түрлері	ЕРЛЕР					ӘЙЕЛДЕР				
	ҰПАЙ									
	20	15	10	5	0	20	15	10	5	0
1.Байдаркада/канозде есу техникасын көрсету (қателіктер)	1	4	6	9	10 және көбірек	1	4	6	9	10 және көбірек
2. Жүгіру, ерлер – 3 км, әйелдер – 2 км. (мин., сек.)	10.15	10.40	11.00	11.30	11.35 және көбірек	8.35	9.00	9.20	9.50	9.55 және көбірек

**Семсерлесу мамандануы бойынша екінші шығармашылық емтиханның нормативтері
(күндізгі бөлім, оқу мерзімі 3 жыл)**

Сынақ түрлері	ЕРЛЕР											ӘЙЕЛДЕР										
	ҰПАЙ																					
	50	45	40	35	30	25	20	15	10	5	0	50	45	40	35	30	25	20	15	10	5	0
1. Негізгі ережелер мен қозғалыстарды орындау- әртүрлі қашықтықтан нысанаға тигізетін соққыларды атау (қателіктер)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	10 жоғары	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	10 жоғары
2. Орындықтан 30 секундта секіру (бірнеше рет): ерлер, әйелдер.	56	55	53	51	49	47	45	43	40	39	30	47	45	43	41	39	37	35	33	30	29	25
3.Орнынан үш рет секіру (см)	725	720	715	710	705	700	695	690	680	675	670	605	600	595	590	585	580	575	570	560	555	550

**Семсерлесу мамандануы бойынша шығармашылық емтиханның нормативтері
(қысқартылған оқу түрі үшін)**

Сынақ түрлері	ЕРЛЕР					ӘЙЕЛДЕР				
	ҰПАЙ									
	20	15	10	5	0	20	15	10	5	0
1. Негізгі ережелер мен қозғалыстарды орындау- әртүрлі қашықтықтан нысанаға тигізетін соққыларды атау (қателіктер)	1	4	6	9	10	1	4	6	9	10
2. Орындықтан 30 секундта секіру (бірнеше рет): ерлер, әйелдер.	56	51	47	40	39	47	41	37	30	29
4.Орнынан үш рет секіру (см)	725	710	700	680	675	605	590	580	560	555

5. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдар түсу үшін шығармашылық емтихандарын өткізу ерекшеліктері

1. АРЕМС академиялық саясатына сәйкес Академияның академиялық қызметіндегі негізгі принциптердің бірі барлық білім алушыларға тең мүмкіндіктер беру және әлеуметтік, нәсілдік, ұлттық діни, гендерлік, жас және басқа да белгілер бойынша, сондай-ақ ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушыларға қатысты кемсітушілікке жол бермеу болып табылады.

2. АРЕМС арнайы білім беру қажеттіліктері бар үміткерлер (бұдан әрі –БББ бар үміткерлер) үшін олардың психофизикалық даму ерекшеліктерін, жеке мүмкіндіктері мен денсаулық жағдайын ескере отырып, түсу шығармашылық емтихандарын өткізуді қамтамасыз етеді.

3. Түсу шығармашылық емтихандарын өткізу үшін тиісті ерекше жағдайлар жасау қажет болған жағдайда, ЖББ бар талапкерлер бұл қажеттілік туралы ақпаратты АРЕМС-ке түсуге арналған өтінімдерінде көрсетеді..

4. Ерекше білім беру қажеттілігі бар талапкерлер үшін қабылдау шығармашылық емтиханы екі кезеңде, жеке аудиторияда ауызша нысанда жазбаша тапсырма түрінде өткізіледі.

I шығармашылық емтихан –«Жалпы дене шынықтыру бойынша нормативтер»

II шығармашылық емтихан –«Мамандықтар бойынша нормативтер»

Бір аудиториядағы ерекше білім беру қажеттіліктері бар талапкерлердің саны аспауы керек:

- қабылдау шығармашылық емтиханын ауызша тапсырған кезде -6 адам.

Шығармашылық қабылдау емтиханын тапсыру кезінде арнайы білім беру қажеттіліктері бар талапкерге олардың жеке ерекшеліктерін ескере отырып (жұмыс орнын алу, қозғалу) қажетті техникалық көмек көрсетуді қамтамасыз ететін АРЕМС қызметкерлері немесе шақырылған адамдар арасынан ассистенттің қатысуына рұқсат етіледі, тапсырманы оқып, орындаңыз, қабылдау емтихандарын өткізетін оқытушылармен байланысыңыз).

5. Қабылдау емтиханы басталмас бұрын талапкердің жеке басы анықталады. Өтініш берушінің жеке басын анықтау жеке басын куәландыратын құжаттағы фотосурет арқылы жүзеге асырылады.

6. Шығармашылық емтихан тапсыратын ерекше білім беру қажеттіліктері бар тұлғалар үшін емтихан комиссиясының шешімі бойынша емтихан тапсыру кезінде қосымша уақыт беріледі.

7. Қабылдау шығармашылық емтиханын тапсыру барысында ерекше білім беру қажеттіліктері бар талапкерлер өздерінің жеке ерекшеліктеріне байланысты қажетті техникалық құралдарды пайдалана алады.

8. МС, ЗМС, МСМК спорттық атақтары бар, таңдаған спорт түрі бойынша Қазақстан Республикасының чемпионы немесе жүлдегері, Азия Паралимпиада ойындарының, Әлем чемпионаттарының немесе Паралимпиада ойындарының чемпионы немесе жүлдегері, ерекше білім беру қажеттілігі бар үміткер автоматты түрде 50 ұпай алып, мамандық бойынша емтихан тапсырмайды.

9. Құжаттар АРЕМС қабылдау ережелерімен белгіленген мерзімдерде қабылданады. Құжаттарды қабылдау мерзімін сақтамауға ешбір жағдайда жол берілмейді. Құжаттарды қабылдау мерзімі аяқталғаннан кейін ерекше білім беру қажеттілігі бар талапкерге шығармашылық емтиханның өтетін орны мен күні туралы хабарланады.

6. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар талапкерлерге оқуға түсу үшін шығармашылық емтиханға дайындық сұрақтарының тақырыптары

I шығармашылық емтихан – «Жалпы дене шынықтыру нормативтері»

1. Дене шынықтыру қоғам мәдениетінің түрі ретінде.
2. Жеке тұлғаның дамуындағы дене шынықтырудың рөлі мен маңызы.
3. Мектеп жасына дейінгі балалардың дене тәрбиесінің маңызы.
4. Дене шынықтыру, жалпы білім беретін мектептердегі оқу пәні ретінде.
5. Дене шынықтыру және адамның мақсатты дене тәрбиесі.
6. Дене жаттығуларының адам ағзасының негізгі жүйелеріне әсері.
7. Дене жаттығуларының адам ағзасының негізгі жүйелеріне әсері.
8. Дене шынықтыру жаттығуларының адамның дене бітіміне әсері.
9. Дене шынықтыру сабақтарында жарақаттанудың алдын алу.
10. Жалпы дене жаттығулары және олардың денсаулықты нығайтудағы рөлі
11. Өмірлік маңызы бар қозғалыс дағдылары мен қабілеттерін қалыптастыру үшін дене жаттығуларының маңыздылығы.
12. Дене шынықтыру сабақтарындағы қауіпсіздік ережелері.
13. Дене шынықтыру сабақтарында жарақаттану кезінде алғашқы медициналық көмек көрсету.
14. Дене жаттығулары кезінде өзін-өзі бақылау негіздері.
15. Мектептегі дене шынықтыру сабағының гигиеналық және ұйымдастырушылық негіздері.
16. Жеке дене жаттығуларын ұйымдастыру және өткізу ерекшеліктері.
17. Дене жаттығулары кезіндегі шаршау белгілері.
18. Дене шынықтыру құралдарымен белсенді демалуды ұйымдастыру нысандары.
19. Салауатты өмір салты және оның негізгі компоненттері.
20. Денсаулық және оны анықтайтын факторлар.
21. Тамақтану және оның адам ағзасының өсуі мен дамуы үшін маңызы.
22. Дене белсенділігі салауатты өмір салтының негізгі құрамдас бөлігі ретінде.
23. Зиянды әдеттер (темекі шегу, алкоголизм, нашақорлық), олардың пайда болу себептері және адам ағзасына тигізетін зияны.
24. Дене шынықтыру тәрбиесі білім алушылардың жеке гигиенасының негіздері.
25. Шынықтырудың негізгі принциптері және оның түрлері.
26. Таңертеңгі гигиеналық жаттығулар және оның маңызы.

27. Отбасындағы дене тәрбиесі.
28. Тыныс алу гимнастикасы дене жаттығуларының жүйесі ретінде.
29. Дене жаттығуларының денсаулық жағдайын жақсартудың қазіргі заманғы жүйелері.
30. Сауықтыру үшін серуендеу және жүгіру: олардың адам денсаулығын нығайтудағы рөлі.

II шығармашылық емтихан –«Мамандықтар бойынша нормативтер»

1. Спорт дене тәрбиесінің құрамдас бөлігі ретінде.
2. Қазіргі қоғамдағы спорттың рөлі.
3. Спортты дамытудың негізгі бағыттары, олардың мақсаттары.
4. Таңдалған спорт түріндегі техникалық-тактикалық әрекеттер мен әдістемелердің негіздері.
5. Қазақстандағы таңдалған спорт түрінің даму тарихы.
6. Таңдаған спорт түріндегі спортшының жалпы дене шынықтыру дайындығы.
7. Спортпен шұғылдану кезіндегі қауіпсіздік шаралары.
8. Таңдалған спорт түріндегі киімге, аяқ киімге, спорттық құрал-жабдықтарға және жаттығуларға қойылатын талаптар.
9. Спорттық жарақаттардың себептері.
10. Циклдік спорт түрлері.
11. Циклді спорт түрлері.
12. Қазіргі Олимпиада ойындарының тарихы, ұраны және нышандары.
13. Қазақстанның Олимпиада чемпиондары мен жүлдегерлері.
14. Емдік дене шынықтыру.
15. Гипокинезия және гиподинамия, олардың адам ағзасына әсері.
16. Поза және дұрыс қалыпта ұстаудың адам өмірі үшін маңызы.
17. Омыртқаның қисаюының негізгі түрлерінің сипаттамасы (лордоз, кифоз, сколиоз).
18. Түзету гимнастикасы.
19. Физикалық оналту.
20. Адаптивті қозғалыс рекреациясы.
21. Емдік дене шынықтыру.
22. Паралимпиадалық спорт түрлері.
23. Сурдлимпиадалық спорт түрі.
24. Арнайы Олимпиада.
25. Қазақстанның атақты паралимпиадалық спортшылары.
26. Қазақстан Республикасының Ұлттық Паралимпиада комитеті.
27. Қазақстан Республикасындағы паралимпиада қозғалысының қысқаша тарихы.
28. Қазақстан Республикасындағы ұлттық спорт түрлері.
29. Қазақстанда қысқы спорт түрлерінің дамуы.
30. Таңдалған спорт түрінің ерекшеліктері.

7. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар талапкерлер үшін дене шынықтыру пәні бойынша шығармашылық емтихандарды бағалау критерийлері

1. Шығармашылық емтихандары қабылдау орта, техникалық және кәсіптік немесе орта білімнен кейінгі білімнің жалпы білім беру бағдарламасын игеру кезінде оқылатын «Дене шынықтыру» пәні бойынша дене шынықтыру және спорт саласындағы білім деңгейін анықтауға бағытталған.
2. «Дене шынықтыру» пәні бойынша шығармашылық емтихандары қабылдау кестеге сәйкес өткізіледі.
3. Бір шығармашылық емтиханды бағалау 50 балдан тұрады.
4. Шығармашылық емтиханды ауызша тапсыратын ерекше білім беру қажеттіліктері бар талапкерлер 1-кестеге сәйкес бағаланады.

1 кесте - Ауызша форматта көрсетілген білімді бағалау.

Бағалау	Критерийі
50 ұпай	- қойылған сұраққа нақты жауап берілген жағдайда, объект туралы саналы білімнің жиынтығы көрсетілген жағдайда қойылады. Объект туралы білім оны осы ғылым жүйесінде және пәнаралық байланыстарда түсіну аясында көрсетіледі. Жауап ғылым тұрғысынан тұжырымдалған, қисынды, дәлелді, талапкердің авторлық ұстанымын көрсетеді.
45 ұпай	-қойылған сұраққа нақты жауап берілген жағдайда, объект туралы саналы білімнің жиынтығы көрсетілген жағдайда қойылады. Объект туралы білім оны осы ғылым жүйесінде және пәнаралық байланыстарда түсіну аясында көрсетіледі. Жауап ғылыми тұрғыда, логикалық, дәлелді түрде тұжырымдалған. Ұғымдарды анықтауда шамалы кемшіліктер болуы мүмкін.
40 ұпай	-қойылған сұраққа нақты жауап берілмеген жағдайда қойылады, объект туралы саналы білімнің жиынтығы көрсетіледі. Объект туралы білім оны осы ғылым жүйесінде түсіну аясында көрсетіледі. Ұғымдарды анықтауда кемшіліктер болуы мүмкін.
35 ұпай	- білім алушыларға қойылған сұрақтарға нақты жауаптар берілмеген жағдайда қойылады. Жауапта ұғымдардың, теориялардың, құбылыстардың жеткіліксіз ашылуы байқалады. Жауапта емтихан алушының көмегімен талапкер түзеткен кемшіліктер, қателіктер жіберілді.
30 ұпай	- талапкер қойылған сұрақтарға нақты жауап бермеген жағдайда қойылады. Жауапта емтихан алушының көмегімен талапкер түзеткен кемшіліктер, қателіктер жіберілді.
25 ұпай	- талапкер қойылған сұрақтарға нақты жауап бермеген жағдайда қойылады. Презентацияның логикасы мен жүйелігінде бұзушылықтар бар. Ұғымдарды ашуда, терминдерді қолдануда қателіктер жіберілді. Талапкер маңызды және маңызды емес белгілерді және себеп-салдарлық байланыстарды өз бетінше анықтай алмайды.
20 ұпай	- талапкер қойылған сұрақтарға нақты жауап бермеген жағдайда

	қойылады. Презентацияның логикасы мен жүйелігінде бұзушылықтар бар. Ұғымдарды ашуда, терминдерді қолдануда қателіктер жіберілді. Талапкер маңызды және маңызды емес белгілерді және себеп-салдарлық байланыстарды өз бетінше анықтай алмайды.
15 ұпай	- толық емес жауап берілген жағдайда қойылады. Презентацияда қисынсыздық бар. Талапкерге дәлелдеу қиын. Терминдердің, ұғымдардың анықтамаларындағы, фактілерді, құбылыстарды сипаттаудағы елеулі қателіктер көп. Жауапта тұжырымдар жоқ.
10 ұпай	- толық емес жауап берілген жағдайда қойылады. Презентацияның қисынсыздығы бар. Талапкерге дәлелдеу қиын. Терминдердің, ұғымдардың анықтамаларындағы, фактілерді, құбылыстарды сипаттаудағы елеулі қателіктер көп. Жауапта тұжырымдар жоқ.
5 ұпай	- егер талапкер ұсынылған мәселелер бойынша білімінің жетіспейшілігін көрсетсе қойылады.

8. Шығармашылық емтихандарды өткізу тәртібі

«Мамандықтар бойынша нормативтер» шығармашылық емтихан спорт залында өткізіледі:

- барлық талапкерлер топтарға бөлінеді - 20 адам және емтихан кестесіндегі белгіленген уақыт бойынша емтихан тапсырады;

- стадионға кіру - бір талапкер;

- талапкерлерді санитарлық талаптарға сәйкес секторлар бойынша орналастыру;

- талапкерлерді нормативтік талаптарды тапсыруға шақыру:

- а) 100 м - 4 талапкерден

- б) бір талапкерден (жасөспірімдерден) спорт. турникке тарту;

Денені н.о. арқасымен жатып көтеру және түсіру (қыздар) – бір талапкер;

- а) 3000 м (ұлдар) және 2000 м (қыздар) – жылжымалы кесте бойынша жүгіру.

- барлық талапкерлер топтарға бөлінеді - 20 адам және емтихан кестесінде белгіленген уақыт бойынша емтихан тапсырады;

- спорт кешеніне бір талапкерден кіру;

- талапкерлерді санитарлық талаптарға сәйкес көмекші үй-жайлар бойынша орналастыру;

- емтихан нормативтерін тапсыру үшін спорт залына шақыру-бір талапкерден.

- спорт кешеніне бір талапкерден кіру;

- талапкерлерді санитарлық талаптарға сәйкес көмекші үй-жайлар бойынша орналастыру;

- емтихан нормативтерін тапсыру үшін спорт залына шақыру-бір талапкерден.

Қазақстан Республикасының жоғары оқу орындарында шығармашылық емтихандарды ұйымдастыру және өткізу туралы ережеге сәйкес – емтихан қорытындыларын шығару және нормативтік талаптарды тапсыру нәтижелерін жариялау.

9. Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Адаптивная физическая культура и спорт. Учебное пособие. Нур-Султан 2019. - 408 с. ISBN 978-601-7596-03-3
2. Айзман Р. И. Основы медицинских знаний и здорового образа жизни: Учебное пособие / Р. И. Айзман, В. Б. Рубанович, М. А. Суботялов. — Новосибирск: Сиб.унив. изд-во, 2010 — 214 с. — (Университетская серия). ISBN 978-5-379-01566-4
3. Акшураев, Абилда. Тогыз кумалак / Абилда Акшураев; Пер. с каз. авт. - Алма-Ата: Жалын, 1983. - 175 с.
4. Бейімдік дене шынықтыру және спорт. Оқу құралы. НМС, Нур-Султан 2019. - 408с. ISBN 978-601-7596-05-7
5. Белова В.А., Богданова Е.Е. Основы здорового образа жизни студента ВУЗа: учебное пособие / В.А. Белова, Е.Е.Богданова. – Краснодар: КубГАУ изд-во, 2010 – 125с.
6. Буркитбаев, Алимкул. Казахские национальные виды конного спорта [Текст]: (Программа для секций коллективов физкультуры спорт. школ: Правила орг. спорт. соревнований и спорт. классиф.). - Алма-Ата: Мектеп, 1978. - 112 с.
7. Дубровский В.И. Лечебная физическая культура (кинезотерапия): Учеб. для студ. высш. учеб. заведений. — 2-е изд., стер. — М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001 — 608 с. ISBN 5-691-00769-6.
8. Евсеев С.П., Шапкова Л.В. Адаптивная физическая культура: учебное пособие. - М.: Советский спорт, 2000. – 240с.: ил. ISBN 5-85009-607-8
9. Качанов Л.Н., Шапкова Н.Л., Марчибаева У.С., Сидорова Р.В. Лечебная физическая культура и массаж. Учебник. – 2-е изд. доп.- Астана: Фолиант, 2018. - 272с. ISBN 978-601-302-960-3
10. Кулмагамбетов А.К. Казахская борьба: Учебно-методическое пособие. Актобе: Редакционно-издательский отдел Актюбинского государственного университета имени К.Жубанова, 2007. – 59 с.
11. Лях В. И. Физическая культура. 10- 11 классы: учеб. для общеобразоват. учреждений /В.И.Лях, А.А.Зданевич; под ред. В. И. Ляха. — 7-е изд. — М.: Просвещение, 2012 — 237 с.: ил. — ISBN 978-5-09-028994-8.
12. Типовая учебная программа по учебному предмету «Физическая культура» для 10-11 классов уровня общего среднего образования по обновленному содержанию (общественно-гуманитарное направление, естественно-математическое направление) Приложение 206 к приказу Министра образования и науки Республики Казахстан от 27 июля 2017 года № 352
13. Төтенаев, Базарбек. Қазақтың ұлттық ойындары [Текст] / Базарбек Төтенаев. - Алматы: Қайнар, 1994. - 144с. ISBN 5-620-00728-6
14. Уанбаев Е.Қ. Дене мәдениеті және спорттың теориясы мен әдістемесі: Оқу құралы / Е.Қ.Уанбаев, Ф.Ж.Уанбаев. - Өскемен:С.Аманжолов атындағы ШҚМУ Баспасы, 2006. – 267б.
15. Әбділлаев Ә.К., Оңалбек Ж.К. Дене мәдениетінің ілімі және әдіст. емесі. – Түркістан, 2004. – 221б.